



جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی علوم اسلامی
رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی

گروه علوم انسانی

مصوب چهارصد و هشتاد و یکمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۷

بسم الله الرحمن الرحيم



برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم اسلامی

گروه: علوم انسانی
رشته: تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی
دوره: کارشناسی
کمیتة تخصصی:
گرایش:
کد رشته:

شورای گسترش آموزش عالی در چهارصد و هشتاد و یکمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۷ براساس طرح دوره کارشناسی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم اسلامی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین تأسیس می‌شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می‌باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۲/۲/۲۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی علوم اسلامی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می‌شود.

رأی صادره چهارصد و هشتاد و یکمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی
مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۷
در خصوص برنامه آموزشی کارشناسی علوم اسلامی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی

- (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم اسلامی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره چهارصد و هشتاد و یکمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی
مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۷ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم اسلامی
رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته
شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری



رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

دکتر حسن خالقی
دبیر شورای گسترش آموزش عالی



**فصل اول: مشخصات کلی دوره کارشناسی علوم اسلامی
در رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی**

تعریف:

دوره کارشناسی علوم اسلامی اولین مقطع تحصیلی در نظام تلفیقی آموزشی حوزوی و دانشگاهی است که اهداف حوزه‌های علمیه را با حفظ کلیه روشهای حسنه آن تعقیب می‌کند و در جهت وحدت حوزه و دانشگاه و استمرار خط انبیاء و حفظ مکتب حیات بخش اسلام ناب محمدی (ص) گام بر می‌دارد. دروس این دوره تلفیقی از دروس حوزوی و دانشگاهی است و در رشته‌های مختلف طراحی شده است؛ از آن جمله «رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی» است که با اهداف زیر راه‌اندازی خواهد شد.

۱. اهداف:

- ۱-۱. آشنایی با تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی در طول تاریخ اسلام
- ۲-۱. بررسی علل و عوامل اعتلاء و انحطاط تمدن اسلامی در جوامع و دول اسلامی
- ۳-۱. تربیت مبلغان شایسته آشنا به تاریخ تمدن ملل اسلامی برای داخل و خارج از کشور
- ۴-۱. تربیت محققان و پژوهشگرانی که بتوانند تحقیقات گسترده‌ای را بر اساس منابع و کتب شیعه انجام دهند.
- ۵-۱. کشف و شناخت استعدادهای برتر و هدایت آن برای تحصیل در دوره‌های تحصیلات تکمیلی علوم اسلامی.

۲. طول دوره و شکل نظام آموزشی:

طول و دوره کارشناسی علوم اسلامی به دلیل تلفیق دروس حوزوی و دانشگاهی ۵ سال است و دروس به صورت واحدی ارائه می‌شود و کل دروس دوره در ده نیمسال تحصیلی برنامه‌ریزی می‌گردد. زمان تدریس هر واحد نظری در یک نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته است و هر واحد نظری ۱۷ ساعت و هر واحد عملی ۳۴ ساعت می‌باشد. به جز زبان خارجی (انگلیسی و مکالمه عربی) و دروس حوزوی که هر واحد درس پس از تصویب شورای آموزش حداکثر تا ۴ ساعت در هفته قابل افزایش است.

۳. برنامه درسی دوره:

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی علوم اسلامی در رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی ۱۹۰ واحد است که واحدهای درسی رشته مذکور به شرح زیر ارائه می‌گردد:

- دروس عمومی: ۱۶ واحد



- درس مشترک: ۴۸ واحد

- درس حوزوی ۵۶ واحد (فقه و اصول فقه)

- درس تخصصی ۷۰ واحد.

۴. نقش و توانایی:

دانشجوی این رشته پس از پایان دوره تحصیلی و پس از کسب معلومات حوزوی و دانشگاهی قادر است:

- در عرصه تبلیغ معارف اسلامی در داخل و خارج کشور اشتغال ورزد.
- در تحقیقات و پژوهشهای علمی (ترجمه و...) در مراکز پژوهشی مشغول فعالیت گردد.
- به عنوان کارشناس متخصص در وزارت خانه‌های خارج، فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری و سایر ادارات و سازمانهای دولتی و غیر دولتی مشغول به کار گردد.

علاوه بر این دانشجویان طی دوره کارشناسی و پس از گذراندن درس حوزوی و عمومی و مشترک در رشته یاد شده، معلومات نسبی کسب نموده و می‌توانند در مقاطع بعدی ادامه تحصیل داده و نقش مؤثری در نشر و اعتلای فرهنگ اصیل اسلامی ایفا نمایند.

۵. ضرورت:

در عصری که انقلاب شکوهمند اسلامی، این تحفه الهی که حاصل فداکاری و از جان گذشتگی امت سرفراز ایران اسلامی به امامت امام راحل (ره) و هزاران هزار شهید همیشه شاهد می‌رود تا اشعه‌های تابناک خورشید اسلام ناب محمدی (ص) را بر ظلمتکده‌های سرد و بی‌روح شرق و غرب عالم گسترده‌اند و با تکیه بر اصل اساسی توحید، انقلاب فرهنگی اصیلی را بنیانگذاری نموده و جهان بینی‌های کفرآمیز و شرک آلود را که افکار را فلج و دلها را مسخ نموده از ریشه برکنند. ضرورت آشنایی با فرهنگ و تمدن اسلامی و ریشه‌یابی علل و عوامل اعتلاء و انحطاط جوامع و دول اسلامی بیش از پیش ضروری می‌نماید، در همین راستا تربیت دانشجویان و مبلغینی که در درجه اول با فرهنگ و تمدن اسلامی و سپس با فرهنگهای دیگر ملل آشنا بوده تا بتوانند فرهنگ غنی اسلامی را جهان گستر نمایند بیش از هر زمانی احساس می‌شود.

* یادآوری:

۱. با توجه به اینکه درس حوزوی ارائه شده در این دوره بیش از درس تخصصی رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشکده ادبیات و معارف اسلامی می‌باشند، فارغ‌التحصیل این دوره علاوه بر تخصص در رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی، در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی نیز در مقطع کارشناسی تخصصی خواهد داشت.



۱. دروس عمومی

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با فرهنگ و عقاید اسلامی و آگاهیهای عمومی

| ردیف | نام درس | تعداد واحد | ساعت | | |
|-------------|-----------------------------|------------|------|------|------|
| | | | جمع | نظری | عملی |
| ۱ | معارف اسلامی ۱ | * | * | * | * |
| ۲ | فارسی | ۳ | ۴۸ | ۴۸ | |
| ۳ | زبان خارجی | ۳ | ۴۸ | ۴۸ | |
| ۴ | تربیت بدنی ۱ (عملی) | ۱ | ۳۲ | - | ۳۲ |
| ۵ | معارف اسلامی ۲ | * | * | * | * |
| ۶ | تعلیم و تربیت اسلامی | ۲ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۷ | تربیت بدنی ۲ (عملی) | ۱ | ۳۲ | - | ۳۲ |
| ۸ | تاریخ اسلام ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | |
| ۹ | انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن | ۲ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۱۰ | متون اسلامی (آیات و احادیث) | * | * | * | * |
| جمع: | | ۱۶ واحد | ۲۸۸ | ۲۳۲ | ۶۴ |

* داوطلبانی که با دیپلم حوزوی وارد دانشگاه می‌شوند ملزم به گذراندن دروس پیشنهادی ادبیات فارسی و زبان انگلیسی در حد دوره دبیرستان هستند.

از مجموع ۲۰ واحد دروس عمومی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی ۱۶ واحد به شرح فوق برای دوره کارشناسی انتخاب شده و بقیه به علت اینکه به صورت کاملتری در دوره تخصصی برنامه‌ریزی شده است از جدول واحدهای عمومی حذف گردید.

این جدول در جلسه ۳۹۲ شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۷۹/۱/۲۸ برای برنامه کارشناسی علوم اسلامی ویژه دانشگاه علوم اسلامی رضوی به تصویب رسیده است.



۲. دروس مشترک

هدف: آماده نمودن دانشجو به منظور گذراندن دروس اصلی و درک بهتر سایر دروس رشته تخصصی

| ردیف | نام درس | تعداد واحد | ساعت | | |
|-------------|---------------------------|------------|------|------|------|
| | | | جمع | نظری | عملی |
| ۱ | صرف ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۲ | نحو ۱ و ۲ و ۳ | ۸ | ۱۲۸ | ۱۲۸ | - |
| ۳ | علوم بلاغی ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۴ | منطق ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۵ | مکالمه و محاضره ۱ | ۱ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۶ | مکالمه و محاضره ۲ | ۱ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۷ | مکالمه و محاضره ۳ | ۱ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۸ | مکالمه و محاضره ۴ | ۱ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۹ | روش تحقیق | ۲ | ۳۲ | ۳۲ | |
| ۱۰ | مبانی جامعه شناسی | ۲ | ۳۲ | ۳۲ | * |
| ۱۱ | زبان تخصصی ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | * |
| ۱۲ | تاریخ عمومی ادیان ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | * |
| ۱۳ | کلام اسلامی ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | * |
| ۱۴ | تفسیر عمومی ۱ و ۲ | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | * |
| ۱۵ | آشنایی با کلیات علوم عقلی | ۲ | ۳۲ | ۳۲ | * |
| ۱۶ | تاریخ تصوف و عرفان اسلامی | ۲ | ۳۲ | ۳۲ | * |
| جمع: | | | ۷۶۸ | ۷۶۸ | |

این جدول در جلسه ۳۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۷۹/۱/۲۸ برای برنامه کارشناسی علوم اسلامی ویژه دانشگاه علوم اسلامی رضوی به تصویب رسیده است.



۳. دروس حوزوی

| ردیف | نام درس | تعداد واحد | ساعت | | |
|------|--------------|------------|------|------|------|
| | | | جمع | نظری | عملی |
| ۱ | فقه (۱) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۲ | فقه (۲) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۳ | فقه (۳) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۴ | فقه (۴) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۵ | فقه (۵) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۶ | فقه (۶) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۷ | فقه (۷) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۸ | فقه (۸) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۹ | اصول فقه (۱) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۱۰ | اصول فقه (۲) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۱۱ | اصول فقه (۳) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۱۲ | اصول فقه (۴) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۱۳ | اصول فقه (۵) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| ۱۴ | اصول فقه (۶) | ۴ | ۶۴ | ۶۴ | - |
| جمع: | | ۵۶ واحد | ۸۹۶ | ۸۹۶ | |

* داوطلبانی که با دیپلم رسمی وارد دانشگاه می‌شوند ملزم به گذراندن دروس حوزوی مطابق نظام آموزشی حوزه هستند.

این جدول در جلسه ۳۹۲ شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۷۹/۱/۲۸ برای برنامه‌کارشناسی علوم اسلامی ویژه دانشگاه علوم اسلامی رضوی به تصویب رسیده است.



۴. دروس تخصصی

| پیشنیاز | ساعت | | تعداد واحد | نام درس | کد درس | |
|----------|------|------|------------|---------|--------------------------------------|----|
| | عملی | نظری | | | | |
| به ترتیب | | ۱۶۰ | ۱۶۰ | ۱۰ | تاریخ سیاسی اسلام ۱ و ۲ و ۳ | ۱ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | تاریخ نگاری در اسلام | ۲ |
| به ترتیب | | ۱۲۸ | ۱۲۸ | ۸ | اوضاع کنونی جهان اسلام ۱ و ۲ و ۳ و ۴ | ۳ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی | ۴ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | تاریخ فرهنگ و ادب عربی به زبان عربی | ۵ |
| به ترتیب | | ۶۴ | ۶۴ | ۴ | تاریخ هنرهای اسلامی ۱ و ۲ | ۶ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | تاریخ نهادهای آموزشی در اسلام | ۷ |
| به ترتیب | | ۶۴ | ۶۴ | ۴ | تاریخ تشکیلات اسلامی ۱ و ۲ | ۸ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | آشنایی با منابع و متون تاریخی | ۹ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | اسلام‌شناسی در غرب | ۱۰ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | کلام جدید | ۱۱ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | اسلام در برخورد با غرب و استعمار | ۱۲ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | آشنایی با منابع و متون جغرافیایی | ۱۳ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | جغرافیای تاریخی اسلام | ۱۴ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | تاریخ آموزش و پرورش در اسلام | ۱۵ |
| به ترتیب | | ۹۶ | ۹۶ | ۶ | تاریخ علوم در اسلام ۱ و ۲ و ۳ | ۱۶ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | مظاهر تفکر اسلامی در تمدن ملل اسلام | ۱۷ |
| به ترتیب | | ۶۴ | ۶۴ | ۴ | تاریخ تشیع ۱ و ۲ | ۱۸ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | شرق‌شناسی و مستشرقان | ۱۹ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | استعمار کهنه و نو | ۲۰ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | اسلام در ایران | ۲۱ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | شناخت مآخذ تاریخ اسلام | ۲۲ |
| | | ۳۲ | ۳۲ | ۲ | شناخت مآخذ تاریخ تشیع | ۲۳ |
| | | ۱۱۲۰ | ۱۱۲۰ | ۷۰ | جمع | |



فصل سوم

سرفصل دروس



۱. سرفصل دروس:

* عمومی

* مشترک

* حوزوی

این سرفصلها در سیصد و نود و دومین جلسه شورای محترم عالی برنامه‌ریزی مورخ ۷۹/۱/۲۸ ویژه دوره کارشناسی علوم اسلامی به تصویب رسیده است.

فارسی (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز

هدف: آشنایی دانشجویان با متون کهن و معاصر فارسی و نقد و بررسی آنها.

سرفصل:

- سوره حمد، تفسیر سوره حمد، در بخشایش و عفو یزدان، لقمان حکیم، چراغ دانش.
- اصحاب فیل، تفسیر آیه یا ایها المزمّل، بزم دوم نوشیروان.
- حکایت بوذرجمهر، لشکر کشیدن کسری، ستایش پیغمبر (ص) و... .
- اخلاص عمل، گفتار در بیان، مجملی...، ای پاسداران وطن، سخن سایه حقیقت
- نامه رسول اکرم (ص) در غیبت امام زمان (ع)، ای بازوی معرفت، بار امانت
- آثار مثنوی، حدود معرفت انسان، در جستجوی درخت زندگی، ادراک آدمی، مراتب مخلوقات
- در شناخت نفس، پدیده مرگ، تفسیر حدیث... رستم و اشکبوس، مرگ از نظر فردوسی، بیان وادی معرفت.
- جان و تن، نماز و روزه، رنج خود و... تک بیتهای.
- پروردن و ادب کودکان، در حقوق صحبت، منت خدای راه، مدینه، فرزند بهترین بندگان خدا.
- همین سخن تازه بگو، پند دادن گرشاسب، آن است قیمتی... خشیار به دل، مرا علم و دین است.
- اندر حق مسلمانان، به گیتی به از مردمی کار نیست، عزت آدمی، یادگار انسان، غفلت آدمی نبستن.
- بخشایش الهی، مکن نام نیکان بزرگان... فضیلت آدمی
- (تواضع، خدابینی، نگه دار پند، جوانمردی، پر شد فلک، عهد خود....
- راز و نیاز، عبرت نگرفتن، عیب پوشی، دست از مس وجود، نکوهش از منت دونان، زیربار زور.
- از حواس خمس، همت طلب، محنت قرب، در فضیلت صداقت.
- حدیث دوست، لطف یزدان، سیل، جان فدای... .
- چون که بد کردی، منازعت، بهار کس ز، شاعر کیست، شعر و شرع
- جلسه امتحان.

منابع اصلی:

- برگزیده متون ادب فارسی (نیمه اول کتاب)، دکتر تجلیل، دکتر حاکمی، دکتر رادمشن، دکتر شیخ الاسلامی، دکتر مرزبان راد.

فارسی (۲)



تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز

هدف: آشنایی بیشتر دانشجویان با متون کهن و معاصر فارسی.

سرفصل:

- زمان خواب، امثال و حکم، بدین زور و زر دنیا...
- تو با خود بپر، اگر خار کاری، نکوهش، پنبه، غفلت، بزرگی، مکن جور، بیاموز
- در شکرگزاری، طاعت، فراموش کردی، مرو زیر بارگنه، مکن با فرومایه...
- نعمتت بارخدایا، همیشه در کرمش، و علیک السلام، پیروی از خدا.
- لوحه‌های عبرت، داستان سه انباز، داستان باغبان
- بازگشتن بهرام، کشته شدن بهرام، اندرز، بی‌تابی رستم.
- مناظره ابراهیم (ع)، دوست نزدیکتر از من یاد خدا، در آداب صحبت.
- زبردست، آن که خوابش، غرب و شرق، غزل قرآنی.
- مسلمان بپاخیز، نیایش هم دعا از تو.
- این سوی و آن سوی، ترجیع بند.
- آشنایی با منابع درست‌نویسی و نگارش و دستور زبان.
- اسم، صفت و اقسام آنها (با تمرین)، نویسندگی و اصول آن
- کنایات، عدد، قید (تمرین)، انواع نثر
- فعل و اقسام آن (با تمرین)، انواع نویسندگی (مقاله‌نویسی، گزارش‌نویسی).
- حروف ربط، حروف اضافه، اصوات (با تمرین)، نامه‌نگاری و انواع نامه‌ها
- حروف ربط حروف اضافه، اصوات (با تمرین)، نامه‌نگاری و انواع نامه‌ها، تهیه و تنظیم پایان‌نامه.
- ارکان و اجزاء کلام (با تمرین)، قواعد نقطه‌گذاری و رسم الخط
- تمرین قواعد دستور و نگارش، فن ترجمه، داستان‌نویسی و اقسام داستان
- جلسه امتحان.

منابع اصلی:

- گزیده متون ادب فارسی (نیمه دوم کتاب) دکتر تجلیل، دکتر حاکمی، دکتر رادمنش، دکتر شیخ الاسلامی، دکتر مرزبان راد، مرکز نشر دانشگاهی.

زبان خارجی (۱) - گرامر



تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با گرامر زبان انگلیسی

سرفصل:

- Present time
- Past time
- Future time auxiliaries
- Asking questions
- The Present perfect and the past perfect
- Gerunds and infinitives.

منابع اصلی:

- Fundamentals of English Grammar (Petty schramper Azar)

زبان خارجی (۲) - گرامر



تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان انگلیسی ۱

هدف: آشنایی با گرامر زبان انگلیسی

سرفصل:

- Using auxiliary verbs, using two words verbs
- Passive sentences
- Adjective clauses
- Count/Non count nouns and articles
- Noun clauses
- Quoted speech and reported speech
- Using wish, using if

منابع اصلی:

- Fundamentals of English grammar (Petty schramper Azar)(chapter 8-14)

زبان خارجی (۳) - قرائت



تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان انگلیسی ۲

هدف: آشنایی با گرامر زبان انگلیسی

سرفصل:

- Unit 1 Using a Dictionary
- Unit 2 word formation
- Unit 3 Understanding paragraph organization

منابع اصلی:

- Reading through Reading (SAMT).



تربیت بدنی (۱)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اهداف تربیت بدنی و نقش و اثر آن در زندگی فردی و اجتماعی - فراگرفتن شیوه‌های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن به منظور انجام وظایف فردی، اجتماعی شرعی. - فراگرفتن اصول حرکات بدنی (عملی و نظری) به منظور ایجاد تحرک و پویایی بیشتر در گذراندن اوقات فراغت و خودآزمایی در طول زندگی.

سرفصل:

- درس تربیت بدنی، طبیعتاً نظری - عملی است و دانشجویان در ضمن مشارکت در فعالیتهای حرکتی و ورزشی با مفاهیم زیر آشنا می‌شوند:
- اصول و فلسفه تربیت بدنی از دیدگاه مکتب
- اهداف تربیت بدنی در رابطه با جامعه و دانشگاه
- ارتباط بهداشت و تربیت بدنی و ورزش
- اصول حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن.
- شناخت اوقات فراغت و نقش ورزش در این رابطه
- آشنایی با برنامه‌ها و فعالیتهای تقویتی و ورزش
- اصول خودآزمایی جسمی و حرکتی

منابع اصلی:

- جزوه درسی آشنایی با تربیت بدنی و ورزش.

تعلیم و تربیت اسلامی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با شیوه تربیت شخصی و خودسازی جهت کسب ملکه تقوا و فضائل معنوی و مسائل و آداب در زندگی خانوادگی

سرفصل:

- مقدمه:

تعریف تربیت و اخلاق فردی، موضوع علم اخلاق و تربیت فردی، تأثیر تربیت در اخلاق فردی، نظریه نسبت اخلاق، اهمیت سازندگی و تربیت

فصل اول:

خودشناسی: انسان چگونه موجودی است؟ حقیقت انسان و حالات اعتباری آن - شناخت نفس - نفس و قوای آن - انواع نفس، امراض نفسانی و راه درمان آن، عقل نظری عملی، پرورش جسم و پرورش استعداد عقلایی، عدم تعارض تعبد و تعقل، فضائل و رذائل قوه عاقله، قوه شهویه و فضائل و رذائل آن، قوه غضبیه و فضائل و رذائل آن.

فصل دوم: عوامل تربیت

عبادت(نیایش و پرستش، ذکر خدا، مراقبه، محاسبه، مشارطه، معاتبه، توبه)ایمان (یقین، توکل، محبت الهی، حس حقیقت جویی)، تفکر (تفکر در عالم خلقت، تفکر در خلقت انسان، تفکر در تاریخ) علم و حکمت(توأم بودن عقل با علم، عدم تعارض تعلم و تعبد)، کار (تأثیر عامل کار در تربیت، کار و جلوگیری از گناه، تأثیر کار بر اساس انسان، کار و احساس شخصیت)

فصل سوم: موانع تربیت

- شرک و انواع آن - دنیاپرستی (حب مال و جاه و مقام و...) تکبر، عجب و ریا، کینه توزی، جبن.

فصل چهارم: خانواده

فصل پنجم: تشکیل خانواده

فصل ششم: زندگی خانوادگی

فصل هفتم: فرزندان

منابع:

اخلاق ناصری، محجة البیضاء، تعلیم و تربیت در اسلام: استاد شهید مطهری، علم اخلاق اسلامی، جامع السعادات، اخلاق اسلامی، خودشناسی برای خودسازی: استاد مصباح یزدی، مواعظ حضرت علی در نهج البلاغه، حلیة المتقین (علامه مجلسی)، معراج السعادة، اصول کافی، ازدواج مکتب انسان سازی: شهید پاک نژاد، نظام حقوق زن در اسلام: شهید مطهری، سلسله درسهای استاد مظاهری پیرامون اخلاق خانوادگی، سلسله درسهای استاد حسینی پیرامون اخلاق در خانواده، اخلاق اسلامی: محمد علی سادات، تعلیم و تربیت اسلامی: دکتر شریعتمداری، اسلام و تعلیم و تربیت: سید محمد باقر حجتی، روشهای تربیتی در اسلام: محمد قطب، ترجمه محمد مهدی جعفری



تربیت بدنی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشیناز:

هدف: ایجاد فرصت مناسب ورزشی برای کسب تجارب فردی و اجتماعی در رابطه با اهداف تربیت بدنی و ورزشی.
- آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای پایه.
- آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای گروهی یا انفرادی متداول در دانشگاه، با توجه به امکانات موجود.

سرفصل:

درس تربیت بدنی عمومی، طبیعتاً نظری - عملی است. دانشجویان در ضمن پیشیناز مشارکت در ورزشهای پایه و گروهی و انفرادی با مفاهیم زیر آشنا می‌شوند:
- رفتار فردی و اجتماعی در محیط ورزش.
- موضوع ایمنی و بهداشت در محیط ورزش.
- رابطه ورزش با تغذیه و افزایش یا کاهش وزن بدن.
- عوامل تهدیدکننده قلبی و عروقی و رابطه آن با ورزش.
- چاقی و عوارض جسمی آن.
- آشنایی با فنون و مقررات ورزشی.
- دو و میدانی، ژیمناستیک، شنا، فوتبال، والیبال، بسکتبال، هندبال، تنیس روی میز، بدمینتون، کوهنوردی، تنیس، اسکی، ورزشهای رزمی و غیره....

منابع فرعی:

جزوه درسی آشنایی با تربیت بدنی و ورزشی.

تاریخ اسلام (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام

سرفصل:

- وضع جزیره العرب از نظر جغرافیایی و سیاسی و اجتماعی قبل از ولادت رسول خدا و عربهای ساکن در آنجا.
- نسب رسول خدا و اجداد آن حضرت و داستان ولادت و دوران شیرخوارگی و رضاع تا وفات عبدالمطلب.
- زندگی آن حضرت در دوران جوانی تا ازدواج با خدیجه و پس از آن تا بعثت.
- داستان بعثت رسول خدا و دعوت پنهانی تا آغاز دعوت علنی.
- مسلمانان نخست از مرد و زن و گروهها و داستان ولادت فاطمه (س) و شکنجه مشرکان.
- هجرت مسلمانان و داستان محاصره اقتصادی و شعب ابیطالب.
- معراج و شق القمر و بحثی کوتاه درباره معجزه.
- وفات ابوطالب و خدیجه و بحثی در ایمان ابوطالب و سفر به طائف و حوادث آن.
- آشنایی مردم یثرب با رسول خدا و مقدمات هجرت و توطئه دارالندوة.
- هجرت رسول خدا و ورود به محله قبل و مدینه.
- پیمان تاریخی و منشور اساسی رسول خدا برای ساکنان مدینه و پیمان اخوت میان مهاجر و انصار و حوادث دیگر سال اول هجرت.
- حوادث سال دوم هجرت و جنگ بدر و ازدواج علی (ع) با فاطمه (س).
- ولادت امام حسن (ع) و اخراج یهود بنی قینقاع و حوادث سال سوم هجرت.
- جنگ احد و پی آمدهای آن و علل شکست مسلمانان و حادثه رجیع و بئر معونه.
- حوادث سال چهارم، ولادت امام حسین (ع) و جنگ خندق.
- غزوه بنی قریظه و بنی المصطلق و صلح حدیبیه.
- جنگ خیبر و موته و فتح مکه و جنگ حنین.
- یهود و داستان مباحله و جنگ تبوک و سفر حجة الوداع.

منابع اصلی:

منابع و مأخذ تعیین شده به وسیله شورای عالی برنامه‌ریزی.

تاریخ اسلام (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ اسلام (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام

سرفصل:

- الف. خلفای راشدین:

داستان غدیر خم و نصب امیرالمؤمنین به خلافت و رحلت رسول خدا(ص)، داستان سقیفه بنی ساعده و انگیزه‌های تشکیل آن و تحلیل در این باره، داستان مدعیان نبوت و اهل رده و سرکوبی آنان و داستان مالک بن نویره، مرگ ابوبکر و انتخاب عمر به خلافت و کیفیت آن و بحثی درباره انتخاب رهبری از نظر دینی، فتوحات مسلمانان در شمال غربی و شرق جزیره العرب و آثار آن، تأسیس دیوان حقوق و اثر آن در به هم زدن عدالت اسلامی و تبعیض نژادی، قتل عمر و داستان شوری و خلافت عثمان، سیاست مالی و نظام حکومت عثمان که سبب قیام مسلمانان علیه خلافت او گردید، قتل عثمان و پی آمدهای آن و سایر حوادث مربوط به آن، کیفیت بیعت امیرمؤمنان(ع) و سخنان آن حضرت در این باره و آغاز مخالفت طلحه و زبیر و دیگران، حرکت ناکثین از مدینه به مکه و از آنجا به عراق و جنایاتی که در بصره انجام دادند. حرکت امیرمؤمنان از مدینه به سمت عراق و مقدمات جنگ جمل، جنگ جمل و پی آمدهای آن، ورود امیرالمؤمنین(ع) به کوفه و نامه نگاریهای آنحضرت با معاویه و مقدمات جنگ صفین، جنگ صفین، داستان حکمیت و پی آمدهای آن، داستان مارقین و خوارج و جنگ نهروان، شهادت امیرمؤمنان(ع) خلافت حسن بن علی(ع) صلح و پیامدهای آن.

ب. خلفای اموی:

آل ابوسفیان، بررسی زمینه‌ها و علل سلطه امویان بر جهان اسلام، معاویه، اقدامات و بدعتها، فتوحات، یزید، قیام امام حسین(ع) قیام عبدالله بن زبیر، قیام حرّه، قیام توابین، قیام مختار، معاویه بن یزید، آل مروان، زمینه مروان بن حکم، عبدالملک و اقدامات او، حجاج و سرکوبی قیام ابن زبیر، فتوحات، و لا یتعهدی، ولیک بن عبدالملک، فتوحات، اقدامات، سلیمان بن عبدالعزیز، اقدامات و اصلاحات، یزید بن عبدالملک، هشام بن عبدالملک، فتوحات، قیام زید، ولید بن یزید بن عبدالملک، قیام یحیی، یزید بن ولید بن عبدالملک، ابراهیم بن ولید بن عبدالملک، مروان بن محمد، سقوط امویان، عوامل و پیامدها.

منابع اصلی:

منابع و مأخذ تعیین شده به وسیله شورای عالی برنامه‌ریزی.



انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناز:

هدف: شناخت ماهیت سیاسی، انقلابی اسلام و بیان اجمالی قیامها و نهضت‌های مهم اسلامی که در طول تاریخ اتفاق افتاده و بیان نسبتاً تفصیلی علل و عوامل پیدایش پیروزی، با تثبیت و گسترش انقلاب اسلامی ایران

سرفصل:

- ریشه اندیشه‌های سیاسی در قرآن.
- ریشه‌های تفکر سیاسی در سیره پیامبر.
- تفکر سیاسی در زندگی یکایک معصومین با بررسی حیات سیاسی ایشان.
- تحلیلی از نهضت کربلا.
- قیام توابین.
- حرکت‌های سیاسی دوران بنی امیه.
- قیامتهای سادات علوی در دوره بنی عباس.
- نهضت‌های سیاسی در عصر غیبت تا دو قرن اخیر.
- تفکر سیاسی اسلامی در دو قرن اخیر.
- تفکر سیاسی اسلامی در دو قرن اخیر.
- تحریم تنباکو.
- نهضت‌های اسلامی در یک قرن اخیر.
- قیام مشروطیت.
- انقلاب اسلامی ایران.
- عوامل پیروزی انقلاب اسلامی.
- کارشکنیها و عوامل تخریب.
- توطئه‌های استکبار و عوامل آن.
- بازتاب انقلاب اسلامی در جهان.

منابع فرعی:

- انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن: عمید زنجانی.
- شناخت انقلاب اسلامی: دکتر منوچهر محمدی.
- فلسفه انقلاب اسلامی: جلال‌الدین فارسی.
- پیامبری و جهاد: جلال‌الدین فارسی.
- پیامبری و حکومت: جلال‌الدین فارسی.

صرف ۱



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با قواعد و اصول علم صرف

سرفصل:

- تعریف علم صرف، فعل و اقسام آن: ماضی، مضارع، امر، ثلاثی مجرد، ابواب آن، ثلاثی مزید فیه، ابواب آن، رباعی مجرد و مزید فیه، فعل صناعی، فعل غیر متصرف، اسم، فعل، فعل جامد، فعل تعجب، فعل های مدح و ذم، صحیح و معتل و قواعد اعلال و صرف آنها، لازم و متعدی و صرف آنها، معلوم و مجهول و صرف آنها، صرف فعل با ضمائر، ادغام و قواعد آن، ابدال، نون تأکید (خفیفه و ثقیله) همزه وصل و قطع، صیغ مشکله، تصریف و معنای آن، اشتقاق فعل، قواعد املاء عربی.

منابع اصلی:

- صرف ساده
- جامع الدروس العربیة، ج ۱.

منابع فرعی:

- صرف میر
- تصریف
- مبادئ العربیة، ج ۱ و ۲ و ۳ و ج ۴ ب ۱.

صرف (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: صرف (۱)

هدف: آشنایی با قواعد و اصول علم صرف

سرفصل:

- اسم و اقسام آن، مصدر، مصدر میمی و اسم مصدر، مؤنث و نوع، اسم فاعل، اسم مفعول، صفة مشبیه، اوزان مبالغه، اسم تفضیل، اسم زمان و مکان، اسم آلت، موصوف و صفت، بناهای اسم، مذکر و مؤنث، اسم مقصور و ممدود و منقوص، اسم جنس و علم، نسبت، تصغیر، اعراب و اقسام آن و انواع آن، معرفة و نکره، اقسام معرفة (معارف)، مبنی و اقسام آن، احکام مثنی، احکام جمع و اقسام جمع، مذکر و مؤنث، اسمهای استفهام، اسمهای کنایه، اسمهای شرط، ظروف، اصوات، اسم فعل، عدد (اصلی، ترتیبی).

منابع اصلی:

- صرف ساده
- جامع الدروس العربیة، ج ۱.

منابع فرعی:

- صرف میر
- تصریف
- مبادئ العربیة، ج ۱ و ۲ و ۳ و ج ۴ ب ۱.

نحو (۱)



تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشیناز: صرف (۱)

هدف: آشنایی کاربردی با کلیات قواعد و اصول علم نحو - مقدمات و مرفوعات و...

سرفصل:

- تعریف علم نحو، موضوع و فایده.
- کلام و کلمه و اقسام آن و شرح هر یک و علامات هر یک.
- اقسام فعل (معرب و مبنی از افعال).
- فعل مضارع و حالاتش: رفع - نصب - جزم.
- تقسیم عوامل تأثیرگذار در کلمات.
- معرب و مبنی در اسماء.
- اسمهای مبنی (لازم البناء).
- اعراب و انواع آن و شرح آنها (اعراب به حرکات، به حروف، تقدیری، ظاهری، اسماء سته) - اعراب مثنی، جمع مذکر سالم و مؤنث سالم و ملحقات.
- اسم منصرف و غیر منصرف.
- اسباب منع صرف.
- مرفوعات - فاعل - نایب فاعل (اسباب حذف فاعل) - مبتدا - خبر - احکام و اقسام هر کدام.
- موارد وجوب و جواز تقدیم و تأخیر مبتدا و خبر (رتبه آنها) - حالات مبتدا و خبر، لام تأکید، لام ابتداء، ملحقات مبتدا و خبر: نواسخ، افعال ناقصه، تعداد و احکام هر یک و اقسام آنها، افعال مقاربه، تعداد و احکام هر یک و اقسام آنها، حروف مشبیه به فعل، تعداد و احکام هر یک و اقسام آنها، حروف مشبیه به لیس، تعداد و احکام هر یک و اقسام آنها، لاء نفی جنس و احکام آن، جمله و شبه جمله، خبر شأن و قصه، شرط، اقسام و احکام آن.
- اعراب شرط و جزاء، حروف و اسماء شرط و...
- ضمیر فصل.
- عود ضمیر بر متأخر و موارد آن.

منابع اصلی:

- جامع الدروس العربیة، ج ۲.
- مبادئ العربیة، ج ۴ ب ۲.

منابع فرعی:

- شرح ابن عقیل ۱
- النحو الوافی ۱.

نحو (۲)



تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با بقیه کلیات قواعد علم نحو به ویژه منصوبات و مجرورات و...

سرفصل:

- منصوبات
- مفعول به و احکام آن، عوامل مفعول به (فعل و تعدیه آن، اسم فعل، اسم فاعل، مبالغه، اسم مفعول، صفت مشبیه، مصدر افعال تعجب)، المشبهه بالمفعول به (عوامل المفعول به المحذوفه): تحذیر، اغراء، اشتغال، اختصاص، تنازع، الغاء و تعلیق، ندبه، استغاثه، منادی، ترخیم.
- مفعول مطلق اقسام و انواع و احکام هر یک.
- مفعول له (لاجله) و احکام آن و شروط آن.
- مفعول فیه و احکام آن و شرحی درباره ظروف و اقسام آن.
- مفعول معه و احکام آن و شرحی درباره واو معیت و...
- حال و احکام و اقسام آن و شروط آن و...
- تمییز و احکام و اقسام آن و شروط آن و...
- بحث عدد و اقسام کم و نیز کاین و کذا و...
- فرق حال و تمییز.
- استثناء، اقسام، ادات و احکام هر قسم.
- افعال التفضیل و اقسام آن.
- منادی، اقسام و احکام تفصیلی و حروف ندا.
- افعال مدح و ذم و...
- مجرورات: اقسام کلی، جر، حروف جرّ معانی حروف عمده، جرّ باضافه، اقسام و احکام تفصیلی آن (لفظی - معنوی).
- توابع و اقسام آن (بدل، توكید، عطف بیان، نعت، عطف به حروف (نسق) و شرح هر یک و فرق اقسام بدل، بدل و بیان و...).
- بیان عمل اسم فاعل، اسم مفعول، اسم تفضیل، صفت مشبیه، معدود، اسم مصدر.
- بیان اقسام جمله: جملی که محل اعراب دارند، جملی که محل اعراب ندارند.

منابع اصلی:

- جامع الدروس العربیة، ج ۳.

- مبادئ العربیة، ج ۴ ب ۲.

منابع فرعی:

- شرح ابن عقیل ج ۲

- النحو الوافی، ج ۲ و ۳ و ۴

- مغنی اللیب، باب رابع و ثانی.

نحو (۳)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۲)

هدف: آشنایی با بقیه مسائل و کلیات قواعد نحوی به ویژه معانی حروف

سرفصل:

- حروف المعانی و شرح آن (به عبارت دیگر، خواندن کلیات از حرف الالف تا حرف الباء در مغنی اللیبب باب اول).
- حروف جرّ.
- حروف عطف.
- ادات استفهام و جواب.
- آدات شرط.
- نفی، ردع و استفتاح.
- حروف تنبیه و تحضیض.
- تفسیر و مفاجات.
- توقع و....
- حروف زائده.

منابع اصلی:

- مبادئ العربية، ج ۴، ب ۲.
- مغنی اللیبب، باب اول.
- مغنی الادیب، باب اول.

منابع فرعی:

- مغنی اللیبب، باب ۱.
- شرح ابن عقیل، ج ۲.
- النحو الوافی، ج ۲ و ۳ و ۴.
- جامع الدروس العربية، ج ۳.

علوم بلاغی (۱)



تعداد واحد: (۲)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۳)

هدف: آشنایی و شناخت اصول و اسالیب کلام - به ویژه کلیات قواعد علم معانی

سرفصل:

- انواع اسالیب بلاغی.
- فصاحت، شرح تفصیلی آن و شروط آن: احکام و اقسام.
- بیان اقسام علم بلاغت.
- علم معانی، تعریف آن، ابواب علم معانی.
- اسناد، اقسام و احکام هر یک.
- مسند، احکام آن و احوال و مواضع.
- مسند الیه و احکام و احوال آن و مواضع.
- احوال متعلقات فعل.
- خیر و انشاء و اقسام و احکام هر یک.
- قصر، تعریف و اقسام و احکام تفصیلی آن.
- وصل و فصل، اقسام و احکام هر یک و مواضع آنها.
- ایجاز، اطناب، مساوات، اقسام و احکام آن.
- اخراج الکلام علی خلاف مقتضی الظاهر، مواضع آن.

منابع اصلی:

- جواهر البلاغه: سید احمد هاشمی.
- علوم البلاغیه: مصطفی المراغی.
- البلاغة الواضحة: علی الجارم و...

منابع فرعی:

- المطول
- المختصر، مختصر المعانی.

علوم بلاغی (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: علوم بلاغی (۱)

هدف: آشنایی با بقیه اسالیب کلام و بلاغت، بویژه علم بیان و بدیع.

سرفصل:

- تعریف علم بیان، ابواب آن
- تشبیه، ارکان و اقسام و احکام
- حقیقت و مجاز
- اقسام مجاز و بیان تفصیلی احکام هر یک
- استعاره، اقسام استعاره و ذکر تفصیلی هر یک
- کنایه، تعریف، اقسام کنایه و احکام آنها
- فرق کنایه و استعاره
- تعریف علم بدیع و ابواب آن
- اقسام محسنات (لفظیه، معنویه)
- محسنات معنویه: مقابله، مراعات النظیر، تشابه الاطراف، مشاکله، مزاجت، عکس و تبدیل، توریه، ایهام، تخییر، استخدام، لف و نشر، تجرید، حسن تعلیل، مذهب کلامی، تفریع، تأکید مدح بما یشبه الذم، تأکید ذم بما یشبه المدح، تجاهل العارف، اطراد و...
- محسنات لفظیه و سرقات شعریه: جناس و اقسام و انواع آن، تصحیف، ازدواج، موازنه، تشریح، سجع، ردالعجز علی الصدر، قلب.
- سرقات شعریه

منابع اصلی:

- جواهر البلاغه: سید احمد هاشمی.
- علوم البلاغیه: مصطفی المراغی.
- البلاغة الواضحة: علی الجارم.

منابع فرعی:

- المطول
- مختصر المعانی.

منطق (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با روش تفکر صحیح

سرفصل:

- مسائل تصور و تصدیق.
- مباحث الفاظ منطق.
- کلی و کلیات خمس و احکام آنها.
- تعریف و اقسام و احکام آن.
- قضایا و احکام آن (اقسام قضایا، جهات، نقض و عکس نقیض).

منابع اصلی:

- المنطق: مظفر.
- مبانی منطق: ازه ای.

منابع فرعی:

- الحاشیه: ملا عبدالله
- منطق صوری: خوانساری
- رهبر خرد: شهابی.

منطق (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: منطق (۱)

هدف: آشنایی با روش تفکر صحیح.

سرفصل:

- حجت: قیاس، اشکال اربعه و احکام آنها، قیاسهای اقرانی، شرطی و استثنایی
- انواع قیاس (خلف، بسیط، مرکب و...)
- حجت: استقرا و تمثیل مبادی قیاسات، صناعات، خمس، برهان و اقسام و احکام آن و اکتساب حد، جدل، شعر، خطابه، مغالطه.

منابع اصلی:

- المنطق: مظفر.
- مبانی منطق: ازهای.

منابع فرعی:

- الحاشیه: ملاعبدالله.
- منطق صوری: خوانساری.
- رهبر خرد: شهابی.

مکالمه و محاضره (۱)



تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: (آشنایی اجمالی با قواعد عربی در سطح دبیرستان)

هدف: کسب مهارتهای زیر:

- توان گفتگوی عربی فصیح و رایج - مکالمه روزمره.

- توان خواندن روان و صحیح متون عربی.

- فهم مسموعات.

متن و منابع:

- کتاب گفتگو، الاسلوب الحديث في تعليم المحادثة العربية: حکمت

تکالیف:

- تمرین زیاد، حل تمرینهای کتاب، گفتگو به زبان عربی در تمام مجالات، نگارش تمرین و انشاء کوتاه مدت و جملههای کوتاه عربی، فعالیت جدی و حضور فعال در برنامههای گروه فوق برنامه عربی.



مکالمه و محاضره (۲)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مکالمه و محاضره (۱)

هدف: توانمندی بر مکالمه روزمره عربی و کسب مهارت‌های مکالمه (۱) در سطحی بهتر و بالاتر.

- قرائت آسان و سریع.
- فهم متون عربی ساده.
- شنیدن اخبار و گفتگوهای ساده.
- نگارش جملات کوتاه عربی.

متن و منابع:

- عیناً همان متن و منابع محاضره (۱) به اضافه العربیة للناشئين ۴ و ۵ و ۶ و همچنین فعالیت‌های جانبی.



مکالمه و محاضره (۳)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مکالمه و محاضره (۲)

هدف: کسب مهارت‌های زیر:

- گفتگوی روان و سلیس به عربی فصیح و پیشرفت در آن.
- توان بر ایراد خطابه.
- توان در نوشتن: نگارش انشاء (توصیفی، اخلاقی و...).
- فهم آسان متون صحف و مجلات عربی و قدرت بر فهم آسان اخبار عربی و فیلمها و سریالهای عربی.
- بدست آوردن کلیه مهارت‌های مکالمه ۱ و ۲ و تکمیل آن.

متن و منابع:

- العربية للناشئين، ج ۷ و ۸
- المدخل ۳
- مجموعه تهیه شده در گروه.

فعالیت‌های جانبی:

- حضور در گروه فوق برنامه، قرائت متون روزنامه‌ای و تماشای فیلمها و اخبار عربی و قرائت متون ادبی مقدماتی.

مکالمه و محاضره (۴)



تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مکالمه (۳)

هدف:

- کسب کلیه مهارت‌های مکالمه (۳)
- توانمندی بر ایراد خطابه و سخنرانی به زبان عربی
- فهم متون ادبی مقدماتی و پیشرفته به ویژه صحف و مجلات
- نگارش انشاء در زمینه‌های مختلف به زبان عربی
- توانایی ابتدایی بر ترجمه
- توانایی کامل بر مکالمه پیشرفته عربی.

متن و منابع:

- العربیة للناشئين ۹ و ۱۰
- مجموعه تهیه شده در گروه یا بوسیله استاد
- حضور جدی در برنامه‌های فوق برنامه: احتفالات، سخنرانیها، مقاله‌نویسی، روزنامه دیواری، مجله و....

روش تحقیق



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی طلاب با روش مطالعه و تحقیق جهت بهره‌گیری بیشتر از زمان و وقت به هنگام مطالعه و توانایی بر انجام تحقیق و پژوهش به شیوه صحیح.

سرفصل:

- روش مطالعه:

۱. تعریف، اهمیت و اهداف مطالعه
۲. انواع مطالعه: الف. مطالعه فردی و گروهی ب. مطالعه عمومی و تخصصی ج. مطالعه اجمالی و تفصیلی.
۳. شرایط مطالعه: الف. شرایط زمانی و مکانی ب. شرایط فیزیکی و روحی
۴. شیوه مطالعه: الف. موضوع‌شناسی ب. مآخذشناسی ج. طرح، تنظیم، تحدید، تحلیل و پاسخ‌یابی سوالات
۵. مراحل مطالعه: الف. کتاب‌شناسی و متن‌گزینی ب. مطالعه اجمالی و سریع ج. مطالعه تفصیلی و دقیق د. بررسی و ارزیابی ه. علامت‌گذاری و یادداشت‌برداری.

۶. عوامل و موانع مطالعه

۷. سیر مطالعاتی

۸. آداب مطالعه

- روش تلخیص:

۱. تعریف، اهمیت و اهداف تلخیص

۲. جایگاه، موارد و ساختار تلخیص

۳. انواع تلخیص

۴. شرایط تلخیص

۵. شرایط تلخیص‌کننده

۶. شیوه‌های تلخیص

۷. مراحل تلخیص

- روش یادداشت‌برداری (فیش‌برداری)

- روش طبقه‌بندی و بازبازی فیشها و اصول یادداشت‌برداری

- روش دسته‌بندی مطالب

- کلیات روش تحقیق علمی.

منابع فرعی:

- روش مطالعه و تلخیص: عبدالرحیم موگهی

- روش یادداشت‌برداری و دسته‌بندی مطالب: عبدالرحیم موگهی

- مطالب اضافی لازم توسط اسناد.

مبانی جامعه‌شناسی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: آشناساختن دانشجویان با کلیات و مبانی جامعه‌شناسی و ارتباط آن با سایر رشته‌های نزدیک بنحویکه در عین آشنایی دانشجویان به نقد و تعمق در آن پردازد و مسائلی را که در محیط فرهنگی ایران و اسلام قابل استفاده است مورد بهره‌برداری قرار دهد.

سرفصل:

- موضوع، تعریف: تعاریف مختلف جامعه‌شناسی و انتقادات وارد بر آنها
- تفکر و تعمق در مورد یک تعریف درست از جامعه‌شناسی
- روشهای معمول در تحقیقات جامعه‌شناسی
- شیوه‌های معمول تحقیقات اجتماعی در ایران و اسلام
- شیوه‌های جدید تحقیقات اجتماعی در جامعه‌شناسی (روش کمی، کیفی)
- نقد این روشها
- جایگاه جامعه‌شناسی در علوم انسانی، دانش اجتماعی دنیای امروز و شعب آن.
- کاربرد و ضرورت جامعه‌شناسی در ایران
- تاریخچه پیدایش علوم اجتماعی در کشورهای اسلامی و مغرب زمین
- فرد و جامعه: تعریف جامعه، مکتب اصالت فرد، مکتب اصالت جمع، نظریات پدیدارشناسی، روانشناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی، اشکالات وارده بر این مقولات از دیدگاه اسلام، دیدگاه اسلام در مورد فرد و جامعه.
- نابرابریهای اجتماعی علل نابرابریها، گروهها و قشرهای مختلف اجتماعی، ارزشهای اسلامی و نابرابریهای اجتماعی، قدر و منزلت اجتماعی، سازمانهای اجتماعی، نهادهای اجتماعی، ناهنجاریهای اجتماعی، مختصری در زمینه ساخت جامعه ایران (شهر و روستا و عشایر)، انواع جوامع (سرمایه‌داری سوسیالیستی و جامعه توسعه نیافته)
- جامعه‌شناسی ایران:
- ۱. شناخت جمعیت ایران و تحول آن (بالاخص در سی سال اخیر) با توجه به تحول سنی و جنسی و حرف و مشاغل و....
- ۲. آشنایی با مسائل مردم‌شناسی ایران، اقوام و مردمان مناطق مختلف، گویشها، لهجه‌ها، ایلات و عشایر و نحوه زندگی دینی، زندگی روستایی ایران و مسائل و دشواریهای آن، جامعه‌شناسی شهری ایران، اثبات صنعت و مدرنیزاسیون در زندگی شهری، اشاره به برخی مسائل حاد جامعه امروز ایران.

منابع:

- جامعه و تاریخ: استاد مصباح
- جامعه و تاریخ: استاد مطهری
- جامعه‌شناسی: ساموئل کونیک
- جامعه‌شناسی: هانری مندارس.



زبان تخصصی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: یادگیری دانشجویان زبان انگلیسی را جهت استفاده و کاربرد از متون خارجی که به زبان انگلیسی نوشته شده است.

سرفصل:

- ده درس منتخب از کتاب:

English For The Students Of Humanities(2)



زبان تخصصی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف: فراگیری دانشجویان زبان انگلیسی را جهت استفاده از متون خارجی اسلامی.

سرفصل:

- منتخبی از بحثهای کتاب:

Inquiries About Islam M.J.Chirri.

منتخبی از کتاب:

Why Religion?

تاریخ عمومی ادیان (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: مقدماتی درباره ادیان بزرگ جهان - معرفی کتب دینی و تحولات تاریخی آنان.

سرفصل:

- هند - بومیان اولیه - مهاجرت اقوام آریایی - وداها و دین ودایی - خدایان ودایی - پیدایش مذاهب جایی و شیوایی و ویشنوی پرستی - اوپانشادها - آداب دینی در معابد ویشنوپرستی - دین جایی - دین سیکه - مذاهب هندوی در قرن جدید - دین بودایی - ظهور بودا - اصول تعلیمات بودا - تقسیم دین بودا به فرقه‌های اصلی - آشوکا و کوششهای او در تقویت و ترویج دین بودا - ورود دین بودایی به چین و تبت - ورود دین بودایی از چین به ژاپن - زرتشت - ایران قدیم - دین ایرانیان پیش از زرتشت - ظهور زرتشت - تعلیمات زرتشت - شرح کتب زرتشت (گاتاه‌ها - یسناها - پشت‌ها - وندیداد) - دین زرتشت در دوره سامانی و بعد از اسلام - ورود زرتشتیان به هند - اشاره‌ای به ادیان مزدک و مانی.

منابع اصلی:

- تاریخ جامع ادیان: جان تامس.

منابع فرعی:

- مقارنه‌الادیان: احمد شبلی
- تاریخ تمدن ویل دورانت (هند و همسایگان) و (چین و ژاپن)
- دین‌های ایران باستان: نیبرگ ترجمه نجم آبادی
- ایران در زمان ساسانیان: گریستین سن ترجمه رشید یاسمی
- بحث‌هایی مربوط به دیانت زرتشتی
- ادیان و فلسفه‌های هند: ذاریوش شایگان
- مانی و دین او: تقی زاده

تاریخ عمومی ادیان (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

هدف: مقدماتی درباره ادیان بزرگ جهان - معرفی کتب دینی و تحولات تاریخی آنان.

سرفصل:

- اصطلاحات دینی - مقدماتی درباره ادیان ابتدایی - ادیان قدیم (مصر، بین النهرین، آریائی‌ان).
- دین یهود: مختصری درباره اوضاع اجتماعی و فکری عبری‌های اولیه - سیر تاریخی دینی یهود از ابراهیم تا موسی (ع) ظهور موسی و خروج از مصر - احکام عشره موسی - دوران اسارت - دوران انبیاء (عاموس - ارمیاء نبی - اشعیا) - تدوین اسفار - دوران بازگشت و تعمیر معبد - فرقه‌های یهودی (صدوقیان - فریسیان - اسنی‌ها - تعمیدی‌ها) - عهد عتیق - پیدایش کنیسه و مدارس‌ها - تدوین تلمود یهود در قرون وسطی - دین یهود بعد از رنسانس و در دوران جدید
- فرق عمده مسیحیت - محیط فکری فلسطین و روم پیش از آغاز ظهور مسیحیت - ظهور مسیح - کلیسای اولیه، مذاهب گنوسی - کلیسای روم - تدوین اناجیل - مقابله اناجیل سه گانه - نامه‌های پولس رسول - زندگی مسیح بر اساس اناجیل - اجزاء عهد عتیق - کلیسا در دوران رنسانس - کلیسای ارتودوکس شرقی - پیدایش کلیسای پروتستان - فرق پروتستان و کلیسا بعد از اصلاح و در دوران جدید.

منابع اصلی:

- تاریخ جامع ادیان: جان تامس.

منابع فرعی:

- مقارنه‌الادیان (بخش یهود و مسیحیت): احمد شبلی
- دایرة المعارف ادیان: الیاده و هستیک
- تاریخ کلیسای قدیم
- معرفی عهد جدید
- کتاب مقدس.

کلام اسلامی (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

سرفصل:

- تعریف و جوب
- تعریف دین و اصول عقاید
- شناخت خدا
- عدل خدا.

منابع اصلی:

- شرح باب حادی عشر.

منابع فرعی:

- علم کلام: صفائی
- آموزش عقاید: مصباح یزدی.

کلام اسلامی (۲)



تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: کلام اسلامی (۱)
هدف:

سرفصل:

- نبوت
- امامت
- معاد.

منابع اصلی:

- شرح باب حادی عشر.

منابع فرعی:

- علم کلام: صفائی
- آموزش عقاید: مصباح یزدی.

تفسیر عمومی (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

سرفصل:

- تفسیر سوره حمد و سوره مدثر و سوره تکوین.

منابع اصلی:

- تفسیر المیزان: علامه طباطبائی.

منابع فرعی:

- مجمع البیان، کشف الاسرار و سایر تفاسیر.

تفسیر عمومی (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تفسیر قرآن (۱)

هدف:

سرفصل:

- تفسیر سوره دهر، سوره جمعه، سوره تین و سوره علق.

منابع اصلی:

- تفسیر المیزان: علامه طباطبائی.

منابع فرعی:

- مجمع البیان

- کشف الاسرار

- سایر تفاسیر.



آشنایی با کلیات علوم عقلی (فلسفه و کلام)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنا کردن دانشجویان به مبادی و مقدمات فلسفه است تا بهنگام فراگیری فلسفه دچار زحمت و سردرگمی نشوند.

سرفصل:

۱. تعریف فلسفه، موضوع فلسفه، فایده فلسفه، ویژگیهای فلسفه اسلامی، فرق میان فلسفه اسلامی و علم کلام فلسفه حقیقی یا علم اعلی، فلسفه در عصر جدید، فلسفه اشراق، فلسفه مشاء، روشهای فکری اسلامی حکمت متعالیه، مسائل فلسفه عینی و ذهنی، حادث و قدیم، متغیر و ثابت، وجوب و امکان و امتناع، علت و معلول.

۲. علم کلام و تعریف آن، موضوع علم کلام، آغاز علم کلام، مذاهب و فرق کلامی و معتزله افکار و آراء معتزله، عدل، اشاعره، شیعه.

منابع اصلی:

- آموزش فلسفه: استاد مصباح
- آشنایی با علوم اسلامی: استاد مطهری
- ماهر علم الکلام: ربانی گلپایگانی.

منابع فرعی:

- گوهر مراد: لاهیجی
- شراق الالهام: لاهیجی
- اصول فلسفه و روش رئالیسم: طباطبایی
- تاریخ فلسفه در جهان اسلام: حنا فاخوری
- مذاهب الاسلامیین: عبدالرحمن بدوی
- تاریخ فلسفه در اسلام: م.م. شریف.

تاریخ تصوف و عرفان اسلامی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: سیر اجمالی در تاریخ تصوف و عرفان اسلامی

سرفصل:

- تعریف عرفان و تصوف، توصیف کلمه صوفی و اشتقاق آن، روش زندگی، اخلاق و رفتار پیغمبر اکرم (ص) و اهل بیت (ع) و صحابه، روش زاهدانه در صدر اسلام، حسن بصری، رابعه، ابراهیم ادهم، ریشه‌های تصوف و عرفان در اسلام، سیر تکاملی زهد در قرن دوم هجری، صوفیان اولیه
- تشکیل خانقاه، آثار عمده صوفیه، آثار محاسبی، اللمع فی التصوف سراج - رساله قشیریه - سیر و سلوک عرفانی (حالات و مقامات)
- تأثیر حمله مغول در گسترش افکار صوفیه، تصوف در شبه قاره هند، عارفان این منطقه (علی بن عثمان بن جلایی هجویری غزنوی - زکریا مولتانوی - گیسو دراز - نظام‌الدین اولیاء - امیر خسروی دهلوی). بررسی آثار عرفانی از قرن ۵ تا دوره صوفیه، تصوف در دوره صوفیه و زندیه و قاجاریه، آثار عرفانی در این دوره‌ها، رابطه فقها و صوفیه، کارها و تحقیقات و ترجمه‌های مستشرقین درباره تصوف

منابع اصلی:

- تاریخ تصوف در اسلام: دکتر غنی

منابع فرعی:

- جستجو در تصوف ایران: دکتر زرین کوب
- زهد و تصوف در اسلام: نیکلسن
- تاریخ فلسفه در اسلام: م.م. شریف
- طرائق الحقایق:
- بستان السیاحه و ریاض السیاحه:
- تذکره الاولیاء
- نفحات الانس: جامی
- فصولی از تاریخ ادبیات دکتر ذبیح ... صفا



فقه (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشیاز:

هدف: آمادگی دانشجو برای ورود به مسائل علم فقه از طریق آشنایی با مقدمات، مبادی و اصطلاحات این علم

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می‌شود).
- ۱. تعریف فقه، حکم شرعی، حکم تکلیفی و وضعی، اقسام حکم تکلیفی، نمونه‌هایی از حکم وضعی
- ۲. موضوع علم فقه و فایده آن، سبک نگارش فقه و غایت آن
- ۳. توضیح اصطلاحات مربوط به عبادات، طهارت، صلوات، زکات، خمس، حج، صوم، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر.

منابع اصلی:

- مبادی فقه و اصول: دکتر فیض.

فقه (۳)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با فقه استدلالی

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- کتاب الطهارة
- کتاب الصلاة
- کتاب الزکوة.

متن:

- شرح لمعه: شهید ثانی.

فقه (۴)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با فقه استدلالی

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود).
- کتاب الخمس
- کتاب الصوم
- کتاب الحج
- کتاب الجهاد
- کتاب الکفارات
- کتاب النذر و توابعه
- کتاب القضاء
- کتاب الشهادات
- کتاب الوقف
- کتاب العطية.

متن:

- شرح لمعه: شهید ثانی.

فقه (۵)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با فقه استدلالی

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- کتاب المتاجر
- کتاب الرهن
- کتاب الحجر
- کتاب الضمان
- کتاب الحوالة
- کتاب الكفالة
- کتاب الصلح
- کتاب الشركة
- کتاب المضاربة
- کتاب الوديعة
- کتاب العارية.

متن:

- شرح لمعه: شهید ثانی.

فقه (۶)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با فقه استدلالی

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)

- کتاب المزارعه

- کتاب المساقات

- کتاب الاجارة

- کتاب الوكالة

- کتاب الشفعة

- کتاب السبق والرمایة

- کتاب الوصایا

- کتاب النکاح.

متن:

- شرح لمعه: شهید ثانی.

فقه (۷)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با فقه استدلالی

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- کتاب الطلاق
- کتاب الخلع و المبرات
- کتاب الظهار
- کتاب اللعان
- کتاب الاقرار
- کتاب الغصب
- کتاب اللقطة
- کتاب احياء الموات
- کتاب الصيد والذباحة
- کتاب الاطعمة والاشربة.

متن:

- شرح لمعه: شهید ثانی.

فقه (۸)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با فقه استدلالی

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- کتاب المیراث
- کتاب الحدود
- کتاب القصاص
- کتاب الديات.

متن:

- شرح لمعه: شهید ثانی.

اصول فقه (۱)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشیاز:

هدف: آمادگی دانشجو برای ورود به مسائل علم اصول فقه از طریق آشنایی با مقدمات، مبادی و اصطلاحات این علم

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)

۱. تعریف اصول فقه، غایت، موضوع و مسایل آن

۲. ارتباط اصول فقه با سایر علوم

۳. توضیح پاره‌ای از اصطلاحات اصولی

۴. آغاز نگارش اصول فقه و سیر تاریخی آن.

منابع اصلی:

- مبادی فقه و اصول: دکتر فیض

منابع فرعی:

- علم الاصول تاریخاً و تطوراً: علی الفاضل القائینی النجفی، دفتر تبلیغات اسلامی

- تاریخ فقه و فقها: دکتر گرجی

- ادوار فقه: شهابی.

اصول فقه (۲)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با علم اصول فقه

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- مباحث الفاظ
- ۱. وضع، حقیقت شرعیه، صحیح و اعم، مشتق
- ۲. اوامر و نواهی
- ۳. مفاهیم
- ۴. عام و خاص
- ۵. مطلق و مفید
- ۶. مجمل و مبین
- ۷. ملازمات عقلیه

منابع اصلی:

- تحریر اصول الفقه للشیخ محمد رضا مظفر: علیرضا امینی - سید محمد رضا آیتی
- معالم الاصول.

منابع فرعی:

- دروس فی علم الاصول: شهید محمد باقر صدر

اصول فقه (۳)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با علم اصول فقه

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- مباحث حجت
- کتاب عزیز - سنت - اجماع - دلیل عقلی - ظواهر - شهرت - قیاس - استحسان - استصلاح - شرایع پیشین - عرف - تعادل و تراجم
- مباحث اصول عملیه
- اصالت براءت - اصالت احتیاط - اصالت تخییر - استصحاب
- اجتهاد و تقلید

منابع اصلی:

- تحریر اصول الفقه للشیخ محمد رضا مظفر: علیرضا امینی - سید محمد رضا آیتی
- معالم الاصول.

منابع فرعی:

- دروس فی علم الاصول: شهید محمد باقر صدر.

اصول فقه (۴)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با علم اصول فقه

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)

- مدخل:

تعریف - موضوع - فایده - تقسیم مباحث

- مقدمه:

وضع - علامات حقیقت و مجاز - اصول لفظیه - ترادف و اشتراک - حقیقت شرعی

- مباحث الفاظ:

مشتق - اوامر - نواهی - مفاهیم

متن:

- اصول فقه: محمد رضا مظفر

منابع فرعی:

- دروس فی علم الاصول: شهید محمد باقر صدر

- اصول العامة للفقہ المقارن.

اصول فقه (۵)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با علم اصول فقه

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- مباحث الفاظ:
- عام و خاص - مطلق و مقید - مجمل و مبین
- ملازمات عقلیه:
- ۱. مستقلات عقلیه: تحسین و تقبیح عقلی - ادراک حسن و قبح - ثبوت ملازمه بین حکم عقل و شرع
- ۲. غیر مستقلات عقلیه: مسأله اجزاء - مقدمه واجب - مسأله ضد - اجتماع امر و نهی - دلالت نهی بر فساد
- مباحث حجج:
- معنای حجیت - مدلول کلمه اماره و ظن معتبر - ظن نوعی - ملاک در اثبات حجیت اماره

متن:

- اصول فقه: محمد رضا مظفر

منابع فرعی:

- دروس فی علم الاصول: شهید محمد باقر صدر
- اصول العامة للفقہ المقارن.

اصول فقه (۶)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با علم اصول فقه

سرفصل:

- (سرفصل و منابع دروس حوزوی طلاب بر اساس دروس حوزوی آنان تعیین می شود.)
- مباحث حجیت:
- مقدمات دلیل انسداد - اشتراک احکام عالم و جاهل - طریقت یا سببیت - مصلحت سلوکیه
- کتاب عزیز
- سنت
- اجماع
- دلیل عقلی
- حجیت ظواهر
- شهرت
- سیره
- قیاس
- تعادل و تراجیح
- مباحث اصول عملیه.

متن:

- اصول فقه: محمد رضا مظفر.

منابع فرعی:

- دروس فی علم الاصول: شهید محمد باقر صدر
- اصول العامة للفقہ المقارن.



۲. سر فصل دروس تخصصی:

رشته تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی

تاریخ سیاسی اسلام (۱)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۶۸

هدف: آشنایی با تاریخ خلفای عباسی در دوره نفوذ ایرانیان و بررسی اجمالی تاریخ دودمانهای حکومتی مستقل معاصر آنان و تجزیه و تحلیل اجمالی رویدادهای مهم سیاسی این دوره

سرفصل:

تاریخ خلفای عباسی در دوره نخستین، دعوت عباسی، امام عباسی و ابومسلم، جنگ زاب، علل سقوط بنی امیه، خلافت سفاح، ابوسلمه خلال، امام صادق و خلافت، خلافت منصور، علویان در مقابل عباسیان، قیام عبدالله بن علی، قتل ابومسلم، قیام سنباد، قیام محمد نفس زکیه، خروج استاذ سیس، خلافت مهدی و هادی، خروج مقنع، بیزانس خراج گذار اسلام، زندیق کشی، هارون، برامکه، استقلال آفریقا، جهاد با بیزانس، ارتباط با شارلمان، بیزانس و خزران در مقابل اسلام، قیامهای خراسان و سیستان، سقوط برامکه، امام کاظم و خلافت، خلافت امین، جنگ دو برادر، خلافت مأمون، امام رضا و خلافت، تغییر سیاست، دوره محنت، ظهور دولتهای مستقل ادریسان، رستمیان، اغلبیان، بررسی و تجزیه و تحلیل اجمالی تاریخ و اهم حوادث هر یک از این دودمانها در روابط آنها با خلفای بغداد.

تاریخ خلفای عباسی در دوره نفوذ ترکان: خلافت معتصم، نفوذ ترکان، بابک خرم دین، مازیار افشین، زطها، امام محمد تقی (ع) و خلافت، جنگ با روم، خلافت متوکل، شدت عمل علیه شیعه منتصر و مستعین، استقلال طاهریان، معتز، زیدیان طبرستان، صفاریان، مهندی، صاحب الزنج، معتمد، شکست یعقوب، پایان کار صاحب الزج، معتضد، قرامطه، خلافت مکنتی و مستکفی، خلافت زیر نفوذ آل بویه: آل بویه، عضد الدوله، خلفای تشریفاتی مطالعه اجمالی تاریخ دولتهای مستقل طاهریان، صفویان، زیدیان، زیاریان، سامانیان، غزنویان حمدانیان، طولونیان، اخشیدیان و... و روابط آنان با دستگاه، خلافت، فاطمیان در مقابل عباسیان، اسماعیلیه، تبلیغات اسماعیلیه، ابوعبدا... شیعی، پیروزی بر دولتهای شمال آفریقا خلافت عبید... مهدی، قائم، منصور، مفر، فتح مصر، بنای قاهره، فتح شام و حجاز و یمن. خلافت عزیز و حاکم، ظهور درزی، خلافت الظاهر و المستنصر، اسماعیلیه ایران، ذم فاطمیان بر منابر بغداد، مستعلی نزار، آخرین خلفای فاطمی و ستوه آنان، همراه با تجزیه و تحلیل اجمالی رویدادهای مهم این دوره

منابع اصلی:

تاریخ یعقوبی (یعقوبی)، تاریخ طبری (طبری)، فتوح البلدان (بلاذری)، اخبار الطوال (دینوری) مروج الذهب (مسعودی)، کامل (ابن اثیر) تاریخ الخلفاء (سیوطی) البدايه و النهايه (ابن کثیر)، تاریخ الخلف (عمادالدین حمدی)، ارشاد (شیخ مفید) تاریخ عرب و اسلام (امیر علی) تاریخ سیاسی اسلام (حسن ابراهیم حسن)، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی)، تاریخ اسلام (دکتر فیاض) خزران (ترجمه محمد علی موحد)، برمکیان (ترجمه عبدالحسین میکده)، بابک خرم دین (سعید نفیسی) آل بویه (علی اصغر فقیهی)، تاریخ ملل و دول اسلامی (کارل بروکلیمان)، خطط (مقریزی) مختصر الدول (ابن عبدی)، تجارت الامم (ابن مسکویه)

منابع فرعی:

تاریخ طبرستان (ابن اسفندیار)، تاریخ طبرستان و ادیان (مرعشی)، زین الاخبار (گردیزی) فی رحاب الائمه (سید محسن امین العاملی).



تاریخ سیاسی اسلام (۲)



تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ سیاسی اسلام (۱)

تعداد ساعت: ۶۸

هدف: آشنایی با تاریخ خلفای عباسی در دوره سلاجقه تا سقوط بغداد به دست مغول و بررسی اجمالی تاریخ دولتهای مستقل معاصر آنان و تاریخ جنگهای صلیبی همراه با تجزیه و تحلیل اهم حوادث این دوره

سرفصل:

خلافت در دوره سلجوقیان: سلجوقیان بغداد در دست سلجوقیان قیام سیاسی خلافت مقتدی تا ناصر خوارزمشاهیان و اسماعیلیه در ارتباط با خلافت بغداد آخرین خلفای عباسی سقوط بغداد مزیدیان مردانیان عقیلیان، مرداسیان، دانشمندیه، مشاشین، فرامانیان، اتابکان و.. جنگهای صلیبی: سلجوقیان شام، علل و انگیزه‌ها، دوران فتوح صلیبی‌ها، از دست رفتن آسیای صغیر. امیرنشین‌های لاتین، سقوط بیت المقدس، عکس‌العمل‌های مسلمانان: زنگیان، صلاح‌الدین ایوبی، جنگهای داخلی، فتح بیت المقدس، ایوبیان، مالیک به جای ایوبیان، مالیک عربی، مقابله با ایوبیان و مغولان، بیبرس، قلاوون، داستان خلافت، خلفای تشریفاتی عباسی در قاهره، مالیک برجی بوقوق، برسبای، فتح قبرس، فتح مصر به دست سلطان سلیم عثمانی.

تاریخ امپراطوری عثمانی: آغاز امپراطوری: توسعه آن تا زمان سلیمان اول (زمینه تاریخی، ترکان عثمانی، عثمان: اورخان، نخستین تشکیلات دولت عثمانی، پیروزیهای مراد در بالکان، عثمانی‌ها در مقابل تیمورها بازمندگان تیمور، برادرکشی، محمد فاتح قسطنطنیه، سیاست صلح‌جویی با یزید، سلیم و تصرف مصر، عثمانیان و خلافت اسلامی، سلیمان اوج ترقی عثمانی تا اواخر قرن ۱۸ (اولین شکستهای خارجی، انقلابات داخلی، اصلاحات کوپرولو، آخرین جنگها با اروپا، آخرین جنگهای ایران و عثمانی، جنگ روس و عثمانی (عثمانی در قرن ۱۹، تفوق محمد علی پاشا اصلاحات در عثمانی به سبک اروپاییان، تجزیه کشور به وسیله دول اروپایی، انقراض امپراطوری عثمانی، سلسله صفویه در ایران: زمینه تاریخی (قره قویونلو، آق قویونلو) حکومت روحانی شیخ و جانشینان او، شاه اسماعیل، رسمی شدن مذهب تشیع، دفع از بکارن، شاه عباس و جانشین وی، روابط با عرب، شکوفایی هنر، حیات فکری، دین و دولت، زوال و سقوط صفویه.

دودمانهای حکومتی افغانستان و هند: غوریان، سلاطین دهلی و بنگال و کشمیر سلسله بابر بابر بنیانگذار، همایون، اکبر شاه سیاستمدار بزرگ و دین‌التقایی او، جهانگیر و شاه جهان اورنگ زیب.



منابع اصلی:

کامل (ابن اثیر)، تاریخ الخلف (سیوطی)، مختصرالدول (ابن عربی)، تاریخ ابوالفداء (عمادالدین حموی) کتاب العبر (ابن خلدون)، خطط (مقریزی)، حسن المحاضرة (سیوطی)، و فیات الاعیان (ابن خلکان)، سیرت صلاح الدین (بهاء الدین شداد)، روضة الصفا (میرخواند) تاریخ گزیده (مستوفی)، زین الاخبار (گردیزی)، جامع التواریخ (رشیدی) تاریخ جهانگشای جوینی، ترجمه تاریخ بیهقی (جرفا قانی)، سلجوقنامه (ظهیری)، تاریخ آل سلجوق (ابوطاهر خاتونی) راحة الصدور (راوندی)، اخبار الدوله السلجوقیه (صدرالدین سیمی) طبقات ناصری (منهاج سراج) تاریخ ملل و دول اسلامی (بروکلمان)، تاریخ عرب و اسلام (امیرعلی)، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) تاریخ سیاسی اسلام (حسن ابراهیم حسن)، تاریخ مغول (عباس اقبال)، تاریخ مغول در ایران (عباس اقبال)، تاریخ عصر حافظ (دکتر قاسم غنی)، تاریخ جنگهای صلیبی (استیون راسینیان)، تاریخ امپراطوری عثمانی، استانبول و تمدن امپراطوری عثمانی (برنارد نوستیس)، آتاتورک، ناسیونالیسم ترک و تمدن باختر، ترکیه، جمهوری اول ترکیه (ریچارد رابینسون) پیدایش دولت صفویه (راجر سیوری) زندگی شاه عباس (نصرا... فلسفی)، تشکیل دولت ملی در ایران (والتر اهیتس)، ایران عصر صفوی (راجر سیوری) تاریخ ملل و دول اسلامی (بروکلمان)، تاریخ خاورمیانه (ترجمه دکتر هادی جزایری) شرق نزدیک در تاریخ (فیلیپ حتی)، تاریخ کشورهای همجوار ایران (دکتر کامران مقدم) عالم آرای عباسی (اسکندر بیک ترکان)، احسن التواریخ (حسن بیک روملو) عالم آرای صفوی، تاریخ افغانستان بعد از اسلام (عبدالی حبیبی)، غوریان، تاریخ هند (ترجمه محمد تقی نظردل)، سرزمین و مردم هند (امیر فریدون گرگانی)، طبقات کبری (خرابه نظام الدین احمد).

تاریخ سیاسی اسلام (۳)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ سیاسی اسلام (۲)

تعداد ساعت: ۶۸

هدف: آشنایی با تاریخ حکومت مسلمین در اندلس و مغرب و بررسی و تجزیه و تحلیل اجمالی اهم حوادث سیاسی این منطقه

سرفصل:

تاریخ حکومت مسلمین در اندلس و مغرب: اشاره‌ای به تاریخ اسپانیا قبل از رسیدن مسلمین بدانجا، موسی بن نصیر، طارق بن زیاد، فتح اندلس، نتایج پیروزی تقسیمات سیاسی اسپانیا، حکام اسپانیا حکومت عبدالرحمن غانمی، جنگ تور و پواتیه، بلاط الشهداء، حکام دیگر، اندلس، از دست رفتن ناربین، خلافت امویان در اندلس، عبدالرحمن بن معاویه ورود به اندلس تسلط بر قرطبه، وحدت در اسپانیا، مقابله با شارلمانی، یوسف فهری آخرین امیر عباسی، حکومت مستقل رفتار با مسیحیان، موحدان، هشام بن عبدالرحمن، پیروزی بر بیگانگان، حکم بن هشام، شورشهای داخلی وقعه ریح عبدالرحمن اوسط، تحریکات کشیشهای قرطبه، حمله به طلیطله، خلافت اموی در قرطبه: عبدالرحمن سوم (ناصر خلیفه)، شکوه و جلال قرطبه، الزهراء، اعلام خلافت، جنگ خندق، سازمان سیاسی و اقتصادی و فرهنگی، وزارت ابن ابی عامر، سقوط امویان

ملوک الطوائف در اندلس: دولت بنی حمود، بنی عباس، بنی زیدی، بنی جهور، بنی ذی النون، بنی عامر، بنی هود، امیر نشینهای مختلف، مرابطین، موحدین، بنی نظر، خلافت و نفاق امرا و حکام مسلمانان با یکدیگر، تصرف غرناطه به دست فردیناند وایزابلا، پیمان صلح غرناطه (۸۹۷/۱۱۴۹م) اخراج مسلمانان از اندلس، انحطاط همه جانبه اندلس پس از اخراج مسلمانان



منابع اصلی

نقش و تاریخ حکومت مسلمین در اروپا (دکتر محمد ابراهیم آیت)، تاریخ فتوحات اسلامی در اروپا نفوذ اسلام در اروپا در قرون وسطی (دکتر ابوالفضل عزتی)، تاریخ دول و ملل اسلامی (بروکلمان) تاریخ عرب و اسلام (امیر علی ترجمه فخر دای)، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) تاریخ سیاسی اسلام (حسن ابراهیم حسن) کتاب البر (ابن خلدون)، کامل (ابن اثیر)، تاریخ طبری، نفع الطیب، المعجب فی تلخیص اخبار المغرب (عبدالواحد مراکش)، وفيات الاعیان (ابن خلکان)

منابع فرعی

اسپانیای اسلامی (مونتگمری)، دولة الاسلام فی الاندلس (محمد عبدالله عنان) جزوه المقتبس فی ذکر ولایة اندلس، فجر الاندلس (دکتر حسین مونس)

تاریخ نگاری در اسلام



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با شیوه‌های گوناگون تاریخ نگاری در اسلام و شناخت مآخذ اصلی تاریخ اسلامی

سرفصل:

مقدمه‌ای در ارزش و اعتبار تاریخ، مسأله جمع‌آوری و نقد اسناد، طرز تلقی مسلمین از تاریخ و فواید آن شیوه تاریخ‌نویسی در نزد مورخان اسلامی از کهن‌ترین زمان تا بن خلدون و ابن تغزی دیگران اشاره به انواع تاریخ نگاری از وقایعنامه سنین (مانند طبری)، احوال امم و اقوال (مانند یعقوبی و مسعودی) تا صورتهای دیگر از قبیل معاجم رجال (مثل ابن خلکان، طبقات رجال، انساب) تواریخ محلی و احوال بلاد و غیره، معرفی عمده‌ترین و اصیل‌ترین مآخذ تاریخ اسلام و ارزیابی اجمالی هر یک

منابع اصلی:

روش تحقیق در تاریخ (کلارک) فلسفه علمی (ترجمه یحیی مهدوی) علم التاریخ عندالمسلمین (روز نتال) تاریخ‌نگاری در اسلام (ترجمه یعقوب آژند) نقد و بررسی در باب مآخذ تاریخ ایران بعد از اسلام (عبدالحسین زرین کوب) روش تحقیق در تاریخ (جهانگیر قائم مقام) تاریخ در تراز و (زرین کوب) فلسفه تاریخ (عبدالکریم سروش)، تاریخ (کوردوی چایلد) تاریخ‌شناسی (مجید یکتایی)، تاریخ‌نگاری در ایران (لمپتول) تاریخ چیست؟ (اچ، کار)، جامعه و تاریخ (شهید مطهری) مقدمه فی تاریخ صدرالاسلام (الدکتور عبدالعزیز الدوره) فلسفه تاریخ ابن خلدون (محسن مهدوی)



اوضاع کنونی جهان اسلام (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با اوضاع و احوال دول و اقوام اسلامی در عصر حاضر و شناخت اجمالی ممالک اسلامی

سرفصل:

کلیاتی در جغرافیای طبیعی، انسانی، اقتصادی کشورهای اسلامی آسیا و بررسی اجمالی احوال دول و اقوام آنها در عصر حاضر و انقلابات و تحولاتشان در عصر کنونی (از پایان جنگ اول جهانی تا امروز)
ایران، افغانستان، پاکستان، ترکیه، عراق، عمان، امارات متحده، بحرین، قطر، کویت

منابع اصلی:

حاضر العالم الاسلامی (شکیب ارسلان) العالم الاسلامی (عمر رضا کحاله جغز افیه العالم الاسلامی) (محمود ابوالفداء) جغرافیای عمومی جهان (سحاب)، شناخت آماری جهان سوم (ترجمه دکتر محمد رضا جلیلی)
جغرافیای جمعیت و کشورهای در حال توسعه (ترجمه هوشنگ بهرام بیگی) مکان العالم الاسلامی (محمود شاکر)، مجموعه کتابهای محمود شاکر در باب هر یک از کشورهای اسلامی

اوضاع کنونی جهان اسلام (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اوضاع کنونی جهان اسلام (۱)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با اوضاع و احوال دول و اقوام اسلامی در عصر حاضر و شناخت اجمالی ممالک اسلامی

سرفصل:

کلیاتی در جغرافیای طبیعی، انسانی، اقتصادی کشورهای اسلامی آسیا و بررسی اجمالی احوال دول و اقوام آنها در عصر حاضر و انقلابات و تحولاتشان در عصر کنونی (از پایان جنگ اول جهانی تا امروز)
اردن، سوریه، لبنان، فلسطین، عربستان، یمن شمالی، یمن جنوبی، بنگلادش، مالزی، اندونزی و اقلیتهای مسلمان دیگر کشورهای آسیایی

منابع اصلی:

دوره مجله مکتب اسلام، تاریخ ملل و دول اسلامی (کارل بروکلیمان)، اسلام در جهان امروز (مارسل یوازار)، اسلام در جهان امروز (و تلفود کنت ول اسمیت)، مسلمان مورو (محمد کاظم توکلی)، مبارزه اعراب در راه استقلال اقتصادی (ترجمه جلال علوی نیا) سرزمین و مردم ترکیه (ترجمه علی اصغر بهرام بیگی) صد میلیون عرب (ترجمه حسین مهری)، در خاورمیانه چه گذشت؟ (ناصرالدین نشاشیبی) درباره فلسطین

اوضاع کنونی جهان اسلام (۳)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اوضاع کنونی جهان اسلام (۲)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با اوضاع و احوال دول و اقوام اسلامی در عصر حاضر و شناخت اجمالی ممالک اسلامی

سرفصل:

کلیاتی در جغرافیای طبیعی، انسانی، اقتصادی کشورهای اسلامی آفریقا و بررسی اجمالی احوال دول و اقوام آنها در عصر حاضر و انقلابات و تحولاتشان در عصر کنونی (از پایان جنگ اول جهانی تا امروز)
مصر، سودان، لیبی، تونس، الجزایر، مغرب، صحرا، موریتانی، بنگال، مالی، نیجر، چاد، نیجر، سومالی و تانزانیا و اقلیتهای مسلمان کشورهای آفریقایی

منابع اصلی:

بنگلادش (صدیقه بیگم مجانی) تاریخ معاصر در کشورهای عربی (ترجمه محمد حسین) تاریخ انقلاب فلسطین
(حمید احمدی) نبرد اسلام در آفریقا (سید هادی خسروشاهی) آشنایی با کشورهای آفریقایی غربی و مرکزی
(شروین طهماسبی) جبهه پولیساریو (ترجمه مجید نوحی) جنبش آزادیبخش اریتره (مجموعه کرامه)

اوضاع کنونی جهان اسلام (۴)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اوضاع کنونی جهان اسلام (۳)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با اوضاع و احوال دول و اقوام اسلامی در عصر حاضر و شناخت اجمالی ممالک اسلامی

سرفصل:

کلیاتی در جغرافیای طبیعی، انسانی، اقتصادی مردم مسلمان در آمریکا و بررسی اجمالی احوال اقوام آنها و انقلابات و تحولاتشان در عصر کنونی (از پایان جنگ اول جهانی تا امروز)
آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، آمریکای مرکزی و همچنین کشورهای منطقه اقیانوسیه، چین، ژاپن، کره شمالی و جنوبی، تایلند و...

منابع اصلی:

کتابهایی که در زمینه وضعیت مسلمانان در کشورهای آمریکای شمالی، جنوبی و مرکزی و کشورهای خاور دور و اقیانوسیه نوشته شده است.

کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با مفاهیم فرهنگ و تمدن و تمدن‌های بزرگ بشری و بررسی مقام و نقش تمدن اسلامی در جهان

سرفصل:

مقدماتی درباره فرهنگ و تمدن، عوامل مؤثر در فرهنگ و تمدن، دوره‌های مختلف تمدن بشری، اشاره‌ای به تمدن‌های بزرگ جهان، اجمال در فرهنگ، تمدن قوم عرب پیش از اسلام (نظام سیاسی، آداب و رسوم، اخلاق، عقاید و ادیان، فرهنگ و هنر،...)، اعجاز اسلام در بنیاد تمدنی بزرگ و جهانی، عصر طلایی تمدن اسلام، مطالعه تأثیر فرهنگ و تمدن اسلامی در تمدن غرب، بررسی اجمالی علل و عوامل شکوفایی و انحطاط فرهنگ و تمدن اسلامی

منابع اصلی:

تاریخ تمدن (ویل دورانت)، سیر تاریخ (گوردن چابلد)، تمدن در بوته آزمایش (آرنولد توین) تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی)، کارنامه اسلام (دکتر زرین کوب)، دانش مسلمین (محمد رضا حکیمی)، علم و تمدن در اسلام (حسین نصر)، تمدن اسلام در قرن چهارم هجری (آدام متز) تاریخ علوم عقلی در اسلام (ذبیح ... صفا)

منابع فرعی:

العرب قبل از اسلام (جرجی زیدان)، المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام (جواد علی) تاریخ تمدن اسلام (جرجی زیدان)

تاریخ فرهنگ و ادب عربی به زبان عربی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با تاریخ فرهنگ و ادب زبان عربی

سرفصل:

تاریخ فرهنگ و ادب عربی به زبان عربی (یک کتاب جامع یک جلدی)

یا تاریخ الادب العربی تألیف الخفاجی

یا تاریخ الادب العربی تألیف زیات

منابع اصلی:

کتاب ذکر شده در سه فصل دروس

منابع فرعی:

تاریخ هنرهای اسلامی (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با بخشها و ابعاد گوناگون هنر اسلامی و شناخت اجمالی سیر تطور و تکامل هنرهای اسلامی در طول تاریخ اسلام در سرزمینهای اسلامی

سرفصل:

مقدمه‌ای در معنی هنر و اقسام آن، اسلام و هنر، سبک امویان (ساختمان مساجد، کاخها، قلعه‌ها، تزئین ابنیه، هنرهای مستظرفه)، هنر در دوره عباسیان (مساجد، قصور، ابنیه مسکونی، تزئینات، هنرهای مستظرفه)، سبک فاطمیان (مساجد، قلاع و قصوره، تزئینات، ادوات نساجی) هنر سلجوقیان (مدرسه و مسجد، ابنیه، مقابره، تزئینات، کاشی کاری، خط و مینیاتور، ادوات، فرش و پارچه)، سبک مغربی (ابنیه مذهبی، دژها و کاخها، تزئینات موحدین)

منابع اصلی:

هنر اسلامی (ترجمه هوشنگ طاهری)، هنر معماری در سرزمینهای اسلامی (ج. هوک) هنر ایران (آندره گدار) دوره مجله هنر و مردم، تاریخ هنر اسلامی (ترجمه مسعود رجب نیا) معماری اسلامی در ایران در دوره ایلخانان، راهنمای منابع اسلامی، منابع ایران بعد از اسلام

منابع فرعی:

تاریخ هنرهای اسلامی (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ هنرهای اسلامی (۱)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با بخشها و ابعاد گوناگون هنر اسلامی و شناخت اجمالی سیر تطور و تکامل هنرهای اسلامی در طول تاریخ اسلام در سرزمینهای اسلامی

سرفصل:

هنر اسلامی از عهد مغول تا عصر حاضر: سبک ایرانی - مغولی (مقابر، مدارس و مساجد، تزئینات مغول، هنر کتاب‌سازی، سبک نقاشی، قالی و پارچه، ادوات)، هنر ممالیک مصر، هنر در عهد ایلخانان و تیموریان، عهد صفویان (ابنیه، شهرسازی، هنر کتاب‌سازی، و نقاشی منسوجات، قالی بافی، سفالگری، سبک مغول در هند (مساجد و مقابر، قصور و قلاع، مینیاتور) سبک عثمانی (مساجد، سنان و مکتب او، ابنیه غیر مذهبی، و قلاع مینیاتور)، تزئین بنا هنر کتاب‌سازی و نقاشی ادوات) هنر در دوره قاجاریه نگاهی به هنر اسلامی در عصر حاضر

منابع اصلی:

هنر اسلامی (ترجمه هوشنگ ظاهری)، هنر معماری در سرزمینهای اسلامی (ج. هوک) هنر ایران (آندره گدار) دوره مجله هنر و مردم، تاریخ هنر اسلامی (ترجمه مسعود رجب نیا) معماری اسلامی در ایران در دوره ایلخانان، راهنمای منابع اسلامی، منابع ایران بعد از اسلام

تاریخ تشکیلات اسلامی (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با نظام و تشکیلات دولتهای مسلمان از آغاز تا پایان خلافت عثمانی

سرفصل:

تشکیلات سیاسی: پیامبر(ص) در مدینه، دولت، شهر مدینه، حکومت در عهد پیامبر(ص)، خلافت در دوره خلفای راشدین، خلافت در دوره امویان، خلافت در دوره عباسیان، خلافت فاطمیان، امویان اندلس، عثمانیها و خلافت و وزارت در تمام این دورهها، کتابت در تمام این دورهها، حجابت در تمام این دورهها، نظام اداری: نظام اداری عرب قبل از اسلام، نظام اداری در زمان پیامبر(ص) و خلفای راشدین، مقام مسجد در نظام اداری، نظام اداری در زمان امویان، عباسیان، فاطمیان و ادوار دیگر، دیوانها، نظام لشکری، مواصلات، شرطه

منابع اصلی:

احکام السلطانیة (الماوردی)، عبقریة الاسلام فی اصول الحکم (منور العجلانی)، الوزرای والکتاب (جبهشیاری)، تاریخ تمدن اسلام (جرجی زیدان)، الفخری فی الاداب السلطانیة (ابن طباطبایی)، کتاب الخراج (قاضی ابویوسف)، کتاب الخراج و صنعة الكتابة (قدامة بن جعفر)

منابع فرعی:

مقدمه ابن خلدون، کتاب الاموال (ابوعبید قاسم بن سلام)، اقتصاد ما (محمد باقر صدر)

تاریخ تشکیلات اسلامی (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ تشکیلات اسلامی (۱)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با نظام و تشکیلات دولتهای مسلمان از آغاز تا پایان خلافت عثمانی

سرفصل:

نظام مالی: بررسی اجمالی سیاست مالی اسلام، بیت المال، منابع بیت المال (خراج، جزیه، زکات، خسن، عشور، اقسام اراضی، نحوه وضع خراج، اهل ذمه)، مصارف بیت المال.
نظام قضایی: قضاء، شرایط قاضی، اختیارات قاضی، اجمالی از تاریخ قضا در سرزمینهای اسلامی، محاکم قضایی و مراحل آن، دیوان مظالم، حسبیه

منابع اصلی:

احکام السلطانیة (الماوردی)، عبقریة الاسلام فی اصول الحکم (منور العجلانی)، الوزرای والکتاب (حبشینیاری)، تاریخ تمدن اسلام (جرجسی زیدان)، الفخری فی الاداب السلطانیة (ابن طباطبایی)، کتاب الخراج (قاضی ابویوسف)، کتاب الخراج و صنعتة الكتابة (قدامة بن جعفر)

آشنایی با متون تاریخی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی مستقیم و عملی دانشجو با منابع و مآخذ کهن تاریخ اسلام

سرفصل:

قرائت و بررسی منتخباتی از تواریخ قدیمی عربی و فارسی خاصه متون که فهم آنها برای دانشجو خالی از صعوبت نیست، از کهن ترین آنها تا اوایل عهد صفوی و عثمانی، نظیر: سیره بن اسحاق، مغازی و اقدی، اصنام کلبی سیره ابن هشام، طبقات ابن سعد، فتوح البلدان بلاذری، تاریخ یعقوبی، تاریخ طبری، مروج الذهب مسعودی، عقد الفرید، مقاتل الطالبین، کامل ابن اثیر، ابن خلکان، ابن خلدون... (عربی) تاریخ سیستان، تاریخ طبرستان، مجمل التواریخ والقصص، جهانگشا، جامع التواریخ، تاریخ بلعمی، زین الاخبار گردیزی، نظام التواریخ بیضاوی، تاریخ گزیده حمد... مستوفی، تاریخ مسعودی، بیهقی، مجمع الانساب شبانکاره ای، زبدة التواریخ حافظ ابرو، مجمل التواریخ فصیحی،... روضة الصفا میرخواند، حبیب السیر خواند میر.

منابع اصلی

سیره ابن اسحاق، سیره ابن هشام، مغازی و اقدی، الاحسام کلبی، طبقات ابن سعد، فتوح البلدان بلاذری، تاریخ یعقوبی، تاریخ طبری، مروج الذهب مسعودی، عقد الفرید: ابن عبدربه، مقاتل الطالبین، کامل ابن اثیر، ابن خلکان، ابن خلدون

منابع فرعی

تجارب الامم: ابن مسکویه، مختصر الدول: ابن عربی، البدايه و النهايه ابن کثیر.

اسلام‌شناسی در غرب



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با تحقیقات غربی و ارزیابی و نقد و شناخت این تحقیقات و محققان بزرگ باختر

سرفصل:

زمینه تاریخی اسلام‌شناسی، مراکز و مجامع مهم شرق‌شناسی، مجلات شرق‌شناسی، جوامع مرجع (مثل دائرةالمعارف اسلام)، شرق‌شناسان نامدار، آثار مهم هر یک از آنان در باب اسلام، نقد و ارزیابی این آثار، مقاصد فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و دینی شرق‌شناسان

منابع اصلی:

اسلام از دریچه چشم مسیحیان (مجتبی مینوی)، تحقیقات علمای مغرب در باب ممالک شرق (حسن تقی‌زاده، خاورشناسی در روسیه و اروپا (حمزه سردادور)، خاورشناسی و توطئه خاورشناسان (غلامرضا سعیدی)، المستشرقون

کلام جدید



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با مباحث کلامی در یک قرن اخیر

سرفصل:

آشنایی با علم کلام جدید، تاریخ سیر و تطور علم کلام، علم کلام در اروپا، علمای علم کلام، ریشه‌های دینی علم کلام.

منابع اصلی:

به انتخاب استاد با توجه به سرفصلهایی که انتخاب می‌گردد.

اسلام در برخورد با غرب و استعمار



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با چگونگی نفوذ غرب و استعمار در جهان اسلام و کیفیت مقابله فکری و عملی علمای اسلام و مسلمانان با آنان

سرفصل:

مقدمه‌ای در تاریخ آغاز استعمار، توجه مسلمانان به غرب و پیروی از تمدن غرب، غرب زدگی و آثار آن، عکس‌العمل علماء و جهان اسلام، جنبشهای فکری و اصلاحی در مصر (سید جمال‌الدین، محمد عبده، محمد رشید رفاء، کواکبی، اخوان المسلمین)، ترکیه (داستان خلافت، رفرمهای دینی و نتایج شوم آن) هند و پاکستان (اقبال لاهوری، استقلال پاکستان)، حرکت‌های اصلاحی شیعی (زمینه‌های تاریخی و فکری، مشروطیت، روحانیت و مشروطیت، نتایج و آثار، نهضت اسلامی ایران)، کلیاتی در اندیشه‌های سیاسی در اسلام، اجمالی در سیر تاریخی حکومت در اسلام

نهضت‌های اسلامی در صد ساله اخیر (شهید مطهری)، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر (حمید عنایت)، سیر اندیشه سیاسی غرب (حمید عنایت)، نقش روحانیت در مشروطیت (حامد الگار) تشیع و مشروطیت (عبدالهادی حائری)، احیاء فکر دینی در اسلام (محمد اقبال لاهوری) تاریخ بیداری ایرانیان (ناظم‌الاسلام کرمانی)، دین و جامعه (حمید عنایت)

منابع فرعی:

سید جمال‌الدین حسینی پایه‌گذار نهضت‌های اسلامی (صدر واثقی). طبایع الاستبداد (عبدالرحمن کواکبی)، تأثیر اسلام در بیداری ملت‌های آسیا و آفریقا (محقق داماد) تاریخ انقلاب مشروطیت ایرانیان (مهدی ملک‌زاده، شیخ محمد عبده) (مصطفی حسینی طباطبایی)

آشنایی با متون جغرافیایی



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی مستقیم و عملی دانشجویان با منابع و مآخذ کهن جغرافیایی اسلام

سرفصل:

قرائت و بررسی منتخباتی از متون جغرافیایی کهن عربی و فارسی، خاصه متونی که فهم آنها برای دانشجوی خالی از صعوبت نیست، نظیر المسالک و الممالک ابن خردادبه، کتاب الخراج قدامه، البلدان یعقوبی، اطلاق النفیسیه ابن رستم، البلدان ابن فقیه، التنبیه و الاشراف مسعودی، المسالک و الممالک اصطخری، صورة الارض ابن حوقل احسن التقاسیم مقدسی، نزهة المشتاق ادریس، رحله ابن جبیر، معجم البلدان یاقوت، تقویم البلدان ابوالفداء، رحله ابن بطوطه... (عربی)

حدود العالم، سفرنامه ناصر خسرو، جهان نامه ابن بکران، تاریخ قم حسن بن علی قمی، تاریخ بیهق ابن فندق بیهقی، تاریخ طبرستان، ابن اسفندیار، فارسنامه ابن بلخی، نزهة القلوب مستوفی، تاریخ یزد جعفری، تاریخ نیشابور الحاکم نیشابوری، تاریخ نجارا نرشخی... (فارسی)

منابع اصلی:

مسالک و ممالک (ابن خردادبه)، البلدان (یعقوبی)، اطلاق النفیسیه (ابن رستم)، البلدان (ابن فقیه)، المسالک (اصطخری)، صورة الارض (ابن حوقل)، احسن التقاسیم (مقدسی) نزهة المشتاق (ادریسی)، رحله (ابن جبیر)، معجم البلدان (یاقوت حموی)، تقویم البلدان (ابوالفداء)

منابع فرعی:

رحله ابن بطوطه، سفرنامه ناصر خسرو، جهان نامه ابن بکران، تاریخ قم، تاریخ بیهق، تاریخ نجارا نرشخی، فارسنامه ابن بلخی، شیرازنامه، آثار البلاد قزوینی

جغرافیای تاریخ اسلام



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: بررسی و شناسایی حدود و نغور و اوضاع شهرهای اسلامی در طول تاریخ اسلام

سرفصل:

تعریف جغرافیای تاریخی، شناسایی کتب جغرافیایی مهم و پایه، جغرافیای تاریخی شامات (اردوگاه دمشق، حمص، حلب، اردن، فلسطین)، اقوام و کرسی نشینی، نغور و مرزهای شامی، جغرافیای تاریخی حجاز، شهرهای مکه و مدینه، بین النهرین (عراق و جزیره) ترکیه، جغرافیای تاریخی ایران: ایالت آذربایجان ایالت جبال، ری، کرمانشاهان، اصفهان، قم، کاشان، ایالت گیلان و طبرستان، ایالت خوزستان، فارس، کرمان، خراسان شامل (ربع بلخ، هرات، نیشابور) سیستان و زابلستان، مکران، کویر بزرگ ایران، ماوراءالنهر، قهستان

منابع اصلی:

المسالک و الممالک (ابن خردادبه) کتاب الخراج (قدامه) البلدان (یعقوبی) اعلاق النفسیه (ابن رستم) التنبیه والاشراف (مسعودی) مسالک و ممالک (اصطخری) صورة الارض (ابن حوقل) احسن التقاسیم (مقدسی)، سفرنامه (ناصرخسرو)، نزهة المشتاق (ادریسی) رحله (ابن جبیر)

منابع فرعی:

سرزمینهای خلافت شرقی (لسترینج) جغرافیای حافظ ابرو، جهان نامه (ابن بکران) مطلع الشمس (اعتماد السلطنه)

تاریخ آموزش و پرورش در اسلام



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با جایگاههای آموزش و پرورش در اسلام، تاریخ، سازمان، روش، اهداف و سیر تحول آنها در سرزمینهای اسلامی

سرفصل:

مقدمه‌ای در ماهیت و هدف تعلیم و تربیت اسلامی، آموزش و پرورش در آیات و احادیث، عقاید بزرگان اسلام در باب تعلیم و تربیت، جایگاههای آموزش و پرورش (مساجد، مکتب، مدرسه، زاویه، خانقاه، رباط، کتابفروشی خانه علماء، بادیه)، مساجد آموزشی (مسجد نبوی در مدینه، مسجد الحرام، جامع بصره و کوفه و فسطاط، جامع زیتونیه... جامع الازهر)، برخی از مدارس مهم (ناصریه، منصوریه، جمالیه...) دانشگاهها (سیر تکامل دانشگاه در اسلام، نظامیه‌ها، مدارس نورالدین زنگی...) بیت الحکمه، کتابخانه (کتابخانه و آموزش ساختمان، سازمان و شیوه کار، فهرستها، مدیران و کارمندان)، هیأت علمی در مراکز آموزشی: هدفها، روابط استاد و شاگرد، مواد درسی، روشهای تدریس (حلقه‌های درس، روایت، سماع، املاء، قرائت)، مراحل تحصیل، وسایل تحصیل، اجازه‌ها و شهادت نامه‌های علمی، القاب علمی در جامعه اسلامی (امام، حافظ، فقیه، رحله، محدث...) سازمان اداری و مالی، گروه آموزشی (مدرسان، استادان، معیدان...) دانشجویان و شاگردان، زن و آموزش

منابع اصلی:

تاریخ آموزش در اسلام (دکتر احمد شلبي)، آموزش و پرورش اسلامی (دکتر ابوالفضل عزتی)، منیه المرید فی آداب المفیید و المستفید (شهید ثانی) پژوهشی در نظام طلبگی (مهدی ضوابطی) تاریخ فرهنگ ایران (عبسی صدیق)، مدارس نظامیه (نورا... کسایبی) تاریخ دانشگاههای بزرگ اسلامی (نورا... کسایبی)

منابع فرعی:



تاریخ علوم در اسلام (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی علوم در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ علم جهان

سرفصل:

مقدماتی درباره علم مطلوب اسلام و بینش اسلام نسبت به علم اوصاف عالم راستین با اتکاء به آیات و روایات، رویش علوم در جوامع اسلامی با تکیه بر توصیه‌های اسلام. علوم خاص اسلامی و قرآنی و بحث در تاریخ و تحول هر یک از آنها: علوم ادبی (صرف، نحو، لغت، معانی بیان، بلاغت)، تفسیر، حدیث، فقه، اصول، کلام (انواع کلام: معتزلی، اشغری، شیعی)

منابع اصلی:

آداب تعلیم و تعلم در اسلام (ترجمه: دکتر محمد باقر حجتی)، علم الحدیث (کاظم شانه‌چی، ذریعة الحدیث، کاظم شانه‌چی، خدمات متقابل ایران و اسلام (شهید مطهری)، علوم اسلامی (شهید مطهری)، ادوار فقه (محمود شهابی)، علم کلام (احمد صفایی)

منابع فرعی:

تاریخ ادبیات در ایران (ذبیح‌الله صفا)، مبادی فقه و اصول (دکتر علیرضا فیض)، دانش مسلمین (محمد رضا حکیمی)، معتزله (دکتر محمود فاضل)

تاریخ علوم در اسلام (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ علوم در اسلام (۱)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی علوم در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ علم جهان

سرفصل:

تاریخ علوم عقلی: مراکز مهم علوم عقلی مقارن ظهور اسلام (حوزه اسکندریه)، انطاکیه، مدارس، سریانی، جندی شاپور، معارف هندوان، اطلاعات قوم عرب در دوره جاهلی، نهضت نقل و ترجمه علوم در اسلام، کتب و علما، بیت الحکمه، حدود استفاده مسلمین از علوم عقلی، عهد اعتلای علوم، دوره انحطاط، مختصری در معرفی اجمالی تاریخ حکمت و فلسفه و عرفان (مشاء، اشراق، حکمت متعالیه)، معرفی اجمالی چهره‌های برجسته حکمت و فلسفه و عرفان (مشاء، اشراق، حکمت متعالی)، معرفی اجمالی چهره‌های برجسته حکمت و فلسفه و عرفان اسلامی (کندی، فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق، ملاصدرا...) مقابله کلام و فلسفه و آشنایی با غزالی علوم انسانی: تاریخ، جامعه شناسی، فلسفه تاریخ (بחי اجمالی درباره ابن خلدون و مقدمه او)

منابع اصلی:

انتقال علوم یونانی به عالم اسلامی (اولیوی)، تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی (ذبیح ... صفا) تاریخ علوم در اسلام (حسن تقی زاده)، تاریخ فلسفه در جهان اسلام (الفاخوری)، تاریخ فلسفه اسلامی (هانری کوربن) علم و تمدن در اسلام (حسین نصر)

منابع فرعی:

تاریخ علوم در اسلام (۳)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ علوم در اسلام (۲)

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی علوم در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ علم جهان

سرفصل:

علوم طبیعی و تجربی: طب، زمینه تاریخ طب اسلام (جندیشاپور، اسکندریه، طب پیامبر)، مترجمان و آغاز پزشکی اسلامی، پزشکی در قرون نخستین (علی بن دین طبری، رازی، علی بن عباس مجوس)، ابن سینا، پزشکی، پس از ابن سینا، طب در مصر و شام، اسپانیا و مغرب، خاندان ابن زهر، طب در ایران و هند، ریاضی: آغاز ریاضیات اسلامی خوارزمی، خیام، ابوالوفاء، ابن سینا، ابوریحان، غیاث‌الدین جمشید، اخوان الصفا، شیمی: داروسازی، نجوم و هیأت، فیزیک (معرفی چهره‌های جهان علوم اسلامی در هر یک از این علوم و اشاره به مهمترین کارها و اکتشافات و ابتکارات علمی هر یک از این چهره‌ها)، سهم مسلمین در تاریخ علم جهان، نقش ایرانیان در تاریخ علوم

منابع اصلی:

تاریخ پزشکی ایران و سرزمینهای خلافت شرقی (الگود)، نظر متفکران اسلامی درباره طبیعت (حسین نصر) شیمیدانان نامی اسلامی (جعفر آقایی)، علم و تمدن در اسلام (حسین نصر)، دانش مسلمین (محمد رضا حکیمی) تاریخ تمدن اسلام (جرجی زیدان)، تمدن اسلام و عرب (گوستاولوبون)، خدمات متقابل اسلام و ایران (شهید مطهری)

منابع فرعی:

فرهنگ اسلام در اروپا (دکتر زیگرید هونکه)، تأثیر اسلام در اروپا (مونتگمری وات) تمدن اسلامی در قرن چهارم هجری (آدام متز)

مظاهر تفکر اسلامی در تمدن ملل مسلمان



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: شناخت و مطالعه تأثیر اعتقادات و تفکرات اسلامی در تمدن ملل مسلمان و سیر تحول این مظاهر در میان ملل مختلف

سرفصل:

طرح و شناخت اصول اعتقادات و اندیشه‌های بنیادین اسلام به عنوان زمینه لازم تحقیق و مطالعه بحث اصلی، تتبع و بررسی مظاهر این اصول و اندیشه‌ها در هر یک از ابعاد گوناگون تمدن و فرهنگ ملل مسلمان (حکومت، سازمانهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی، اخلاق، آداب و رسوم، هنر و معماری و...)

منابع اصلی:

همه منابع اصلی و مهمی که در درس شناخت مآخذ همین دوره مورد بحث و شناسایی قرار می‌گیرد (نظیر کتب تاریخی، ملل و نحل، جغرافیا، سفرنامه‌ها، کتب ادب و امثال و اساطیر)

منابع فرعی:

همه کتب و مقالات تحقیقی که در زمینه تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی، حکومت، سازمانها و نهادهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی، هنر و معماری، آداب و رسوم، اخلاق و... ملل و جوامع مسلمان تألیف شده است.

تاریخ تشیع (۱)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با تاریخ پیدایش و چگونگی و علل شکل‌گیری تشیع و سیر اجمالی آن در جهان اسلام، بررسی و تحلیل اجمالی خطوط اصلی مبارزات و رهبری ائمه معصومین (ع)، شناخت و بررسی اجمالی حکومت‌های شیعه در سرزمین‌های اسلامی تا تشکیل سلسله صفویه

سرفصل:

بحث مختصری در مورد آغاز اختلاف مسلمانان، علل اختلاف، مهم‌ترین فرق تشیع (معنی، اسباب و زمان ظهور، چگونگی رشد و گسترش، مهم‌ترین انشعابات، افسانه عبدالله بن سبا، نقد و بررسی برخی نظرات در باب شیعه) سقیفه (تحلیل و رویدادهای پیش و پس از سقیفه) علی (ع) و شیخین، مسأله شورای شش نفره (وابستگیها و گرایشهای اعضاء، سخنان علی (ع) در باب شورا، نتایج و آثار) خلافت عثمان و تشیع، کوفه پایگاه شیعیان و مرکز خلافت، تحلیل اهم حوادث خلافت علی (ع) صلح امام حسن (ع) (بررسی و تحلیل زمان در زمینه قیام، رویدادهای مهم، نتایج و آثار انقلاب، تشکیل شیعه، توأبین، انقلاب مدینه، مختار، کیسانیه، انحراف در شکل مشروع تشیع، خلافت عبدالله بن زبیر)، موضع امام زین العابدین (ع)، امام محمد باقر (ع) و قیامهای تشیع و مدعیان امامت، زید بن علی (زید و شیعه امامیه، حقانیت قیام، علل قیام، اهمیت و آثار قیام)، یحیی بن زید، عبدالله محسن، عباسیان، ابوسلمه، هواداران، علویان، شیعیان در برابر عباسیان (قیام محمد نفس زکیه، ابراهیم بن عبدالمطلب، بررسی حوادث و نتایج این قیامها) موضع امام صادق (ع)، مبارزه فکری شیعه با عباسیان، موضع‌گیری ابوحنیفه و مالک در قبال علویان و عباسیان، برامکه و علویان، امام کاظم (ع)، اسماعیلیه و لا یتعهدی امام رضا (ع)، امام در سنگر مناظرات علمی و عقیدتی، تداوم مبارزات فکری و سیاسی شیعه به رهبری ائمه معصومین بزرگان شیعه در دستگاه خلافت بغداد، بررسی و تحلیل اجمالی خطوط اصلی مبارزات و رهبری ائمه معصومین در جریانهای گوناگون سیاسی و اجتماعی از قیام کربلا تا غیبت کبری.

منابع اصلی:

فتوح البلدان (بلاذری) احسن التقاسیم (مقدسی)، جوامع السیره (ابن خرم)، تجارب الامم (ابن مسکویه)، الفخری (ابن طقطقی) ارشاد (مفید)، احتجاج (طبرسی)، مناقب (ابن شهر آشوب) مقاتل الطالبین (ابوالفرج اصفهان، شرح نهج البلاغه (ابن ابی الحدید)، تاریخ یعقوبی، مروج الذهب (مسعودی)، طبقات (ابن سعد) اخبار الطوال (دینوری)، عیون الاخبار (ابن قتیبہ)، کامل (ابن اثیر)، بحار الانوار و تذکره الائمه (مجلسی)، فرق الشیعہ (نوبختی)



تاریخ تشیع (۲)



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با تاریخ پیدایش و چگونگی و علل شکل‌گیری تشیع و سیر اجمالی آن در جهان اسلام، بررسی و تحلیل اجمال خطوط اصلی مبارزات و رهبری ائمه معصومین (ع)، شناخت و بررسی اجمالی حکومت‌های شیعه در سرزمین‌های اسلامی تا تشکیل سلسله صفویه

سرفصل:

حکومت‌ها و خاندان‌های بزرگ شیعه در سرزمین‌های اسلامی، مطالعه و تحلیل اجمالی تاریخ سیاسی و اجتماعی حکومت‌های سادات طالبیه در قم، علویان و سادات حسینی و زیدیه در طبرستان، آل بویه، اسماعیلیه الموت و قهستان، خاندان نقبای ری و قم، خاندان سادات بیهق، سرداران خراسان، خاندان مرعشی مازندران، سادات آل کیا در گیلان، فاطمیان مصر، حمدانیان، نقبای سادات حلب، شیعیان جبل عامل، سادات علوی مکه و مدینه، ائمه زیدی یمن، مطالعه و بررسی اجمالی آثار علمی، ادبی و فرهنگی شیعه

منابع اصلی:

شرح نهج البلاغه (ابن ابی الحدید)، تاریخ یعقوبی، مروج الذهب (مسعودی)، طبقات (ابن سعد)، اخبار الطوال (دینوری)، عیون الاخبار (ابن قتیبه)، کامل (ابن اثیر)، بحار الانوار (مجلسی) تذکرة الائمة (مجلسی)، فرق الشیعه (نوبختی)

منابع فرعی:

اعیان الشیعه (محسن امین)، الغدیر (علامه امینی)، شیعه در اسلام (علامه طباطبایی)، تألیفات سید مرتضی عسکری، تشیع در مسیر تاریخ (دکتر سید حسین جعفری)

شرق‌شناسی و مستشرقان



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت:

هدف: نقد و بررسی تحلیل شرق‌شناسی و آثار مستشرقان (اسلام‌شناسان)

سرفصل:

تاریخ شرق‌شناسی، انگیزه‌ها و اهداف، تأثیرات و نتایج آن در جهان اسلام مراکز و مکتبهای شرق‌شناسی، موزه‌ها و دیگر مؤسسات وابسته به شرق‌شناسی، مستشرقان بزرگ، نقد آثار مهم آنان به ویژه دائرة المعارف اسلام طبع اروپا و ترجمه عربی آن (طرح این مباحث توسط دانشجویان با راهنمایی استاد راهنما و نظارت و ارشاد استاد این درس)

منابع اصلی:

آثار مشهور و مهم خود شرق‌شناسان (اعم از ترجمه شده و یا به زبان اصلی)

منابع فرعی:

- المستشرقون: با ترجمه نجیب العقیقی

- اسلام‌شناس در اروپا از آغاز تا قرن بیستم: فوک

- تاریخ اسلام‌شناسی در شوروی: لمبتون

- مطالعات شرق‌شناسی: آربری

- اروپا و عرب در قرون وسطی: ن. دانیل

استعمار کهنه و نو



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت:

هدف: آشنایی دانشجویان با استعمار و شیوه‌های استعمار کهنه و نو

سرفصل:

تاریخچه استعمار، اولین کشورهای استعمارگر، استعمار کهنه و شیوه‌های برخورد آن با کشورهای مستعمره، استعمارگر پیر انگلیس، استعمار نو، تاریخ و شیوه‌های برخورد استعمار نو

منابع اصلی:

انتخاب کتاب با نظر استاد و یا جزوه‌ای که در این رابطه تدوین می‌گردد.

منابع فرعی:

اسلام در ایران



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت:

هدف: بررسی تحقیقی خدمات متقابل اسلام و ایران

سرفصل:

زمینه تاریخی (ایران در زمان ساسانیان، روابط ایران و عرب پیش از اسلام، علل پیروزی مسلمانان بر ایران، چگونگی گسترش اسلام در ایران)، دوره امویان (عرب در ایران، موالی و اعراب، ابومسلم و دعوت عباسیان)، نفوذ ایرانیان در دستگاه خلافت (نفوذ سیاسی، تأثیرات اداری، مالی، تشریفاتی، آداب و رسوم) خدمات متقابل علمی و فرهنگی، نقش ایرانیان در پیش برد فرهنگ تمدن اسلامی (لغت و صرف و نحو فقه و حدیث و تفسیر، تصوف و عرفان، فلسفه و کلام، تاریخ و جغرافیا، پزشکی، ریاضیات، علوم طبیعی، هنر و معماری)

منابع اصلی:

آثار جاحظ، ابن قتیبه دنیوری، العقد الفرید، فهرست ابن ندیم، غرر الملوک ثعالبی، آثار ابن مقفع، طبری، یعقوبی، مسعودی، ابن اثیر، وفيات الاعیان ابن خلکان، مقدمه ابن خلدون، آثار الوزراء جهشیاری، تجارب الامم ابن مسکویه

منابع فرعی:

فرهنگ ایرانی و تأثیر آن در تمدن عرب و اسلام (دکتر محمد محمدی)، خدمات متقابل اسلام و ایران (شهید مطهری) ایران و تمدن ایرانی (کلمان هوار)، تاریخ علم در ایران (دکتر مهدی فرشاد)، تمدن ایرانی (جمعی از خاورشناسان)، ایران در زمان ساسانیان (کریستین سن).

شناخت مآخذ تاریخ اسلام



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت:

هدف: شناخت مآخذ تاریخ اسلام

سرفصل:

معرفی مستقیم منابع و مآخذ تاریخ اسلام با مشاهده عینی و توری هر یک از آنها، مطالعه اجمالی فهرست مطالب و آشنایی با شیوه تدوین و تألیف آنها، ارزیابی اجمالی هر یک از این مآخذ همراه با تحقیقاتی که به هر دانشجو تکلیف می‌گردد. از کهن‌ترین منبع و سند (قرآن کریم و احادیث و سیره ابن اسحاق) تا منابع و مآخذ سده‌های متأخرتر (العبر تألیف ابن خلدون و تاریخ الخلفاء سیوطی و جز آنها)

منابع اصلی:

منابع اصلی و عمده در ضمن شرح درس اجمالاً معرفی شده است.

منابع فرعی:

شناخت مآخذ تاریخ تشیع



تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت:

هدف: شناخت مهم‌ترین مآخذ تاریخ شیعه

سرفصل:

معرفی مستقیم منابع مورد نظر با آوردن آنها در کلاس درس و تورق هر یک و مطالعه اجمالی فهرست مطالب و آشنایی با شیوه تدوین و تألیف آنها و بالاخره ارزیابی اجمالی هر یک از این مآخذ

منابع اصلی:

۱. گزیده‌ای از ۴۰۰ مآخذ که محمد رضا حکیمی در یادنامه علامه امینی (کتاب اول، مقاله بیستم) ارائه و بحث کرده است.

۲. کتب تاریخی الذریعه مرحوم آقا بزرگ تهران.

منابع فرعی: